

ОБЩИНА КАРЛОВО

**ОБЩИНСКИ ПЛАН
за
ЗАЩИТА ПРИ БЕДСТВИЯ**

**КАРЛОВО
2020 г**

I. ВЪВЕДЕНИЕ В ПЛАНА

1. Основание за разработване на плана

Планът за защита при бедствия на Община Карлово е разработен на основание чл. 9 от Закона за защита при бедствия (ЗЗБ) и спазване на изискванията на Указания за разработването и готовността за изпълнението на планове за защита при бедствия разработени, на основание чл. 9, ал.15 от Закона за защита при бедствия от Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерски съвет на Република България.

Съгласно чл.9, ал. 4 от Закона за защита при бедствия планът съдържа:

- ☐ анализ на възможните бедствия и прогноза за последиците от тях;
- ☐ мерките за предотвратяване или преодоляване на последиците от бедствията;
- ☐ мерките за защита на населението;
- ☐ разпределението на задълженията и отговорните органи и лица за изпълнение на предвидените мерки;
- ☐ средствата и ресурсите, предвидени за ликвидирането на последиците от бедствия;
- ☐ начина на взаимодействие между органите на изпълнителната власт;
- ☐ реда за навременното уведомяване на органите на изпълнителната власт и населението при заплахата или възникване на бедствия.

Планът за защита при бедствията на Община Карлово е разработен в пряка връзка с областния план за защита при бедствия и аварийните планове на юридическите лица и едноличните търговци, които осъществяват дейност с рискови вещества и материали, която представлява опасност за възникване на бедствие на територията на община Карлово.

2. Цел на плана

Основната цел на плана за защита при бедствия е да очертае задачите на системата за управление на мерките за:

- ☐ превенция;
- ☐ защита от бедствия;
- ☐ опазване на околната среда.

Основната цел на Общинския план за защита при бедствия е защитата на живота и здравето на населението, опазване на околната среда и имуществото при бедствия възникнали на територията на Община Карлово. Набелязване на превантивни мерки за предотвратяването или намаляване неблагоприятните последици в резултат от бедствия и извънредни ситуации, организиране и координиране на дейностите по защитата при възникването им - оказване помощ на пострадалите, ресурсно осигуряване, подпомагане и възстановяване на засегнатите райони, ограничаване мащабите на възможните последици, ликвидиране на последиците за населението и околната среда..

Планът за защита при бедствия следва стратегическите насоки, определени в Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия (НСНРБ), осигурявайки рамката за непрекъснато подобряване на защитата при бедствия.

3. Основни задачи:

Основни задачи на плана за защита при бедствия:

- а) Анализиране на възможните бедствия в района и обкръжението на община Карлово и прогнозиране на последиците от тях.
- б) Планиране на мерки за предотвратяване или намаляване на последиците от бедствията, касаещи община Карлово.
- в) Разпределение на задълженията и отговорностите между директорите на дирекциите в община Карлово за изпълнение на мерките за намаляване на рисковете и последствията от бедствията, засягащи Община Карлово.
- г) Осигуряване на средства и ресурси, с които да се ликвидират последиците от възникналите бедствия в района на Община Карлово.
- д) Определяне на начина на взаимодействие между Община Карлово и органите на изпълнителната власт, имащи отношение по предотвратяване на последиците от бедствия;
- е) Определяне на реда за навременното уведомяване на ръководството на Община Карлово и населението на Община Карлово при възникване на бедствие в сградите или района на Община Карлово

4. Определяне на аудиторията, за която е предназначен планът

Планът за защита при бедствия е разработен за нуждите на две основни целеви групи:

- Членовете на общинския съвет за намаляване на риска от бедствия имащи отношение към намаляването на риска от бедствия и местните структури и части на ЕСС, които имат отговорности и задължения по изпълнението на плана;

- Населението – основна роля в процесите на подготовка и достигане на състояние за справяне с възникнали бедствия. Планът за защита при бедствия е предназначен за информиране и запознаване с опасностите и рисковете, които застрашават населението на община Карлово.

5. Въвеждане на плана в действие

Планът съгласно чл. 49 ал. 1 от Закона за защита при бедствия се въвежда в действие със заповед на Кмета на Община Карлово. При въвеждане на плана за защита при бедствия се обявява "Бедствено положение" за цялата или част от територията на Община Карлово. Бедствено положение е режим, който се въвежда в зоната на бедствието свързан с прилагането на мерки за определен период от време с цел овладяване на бедствието и провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи.

Обявяването на бедствено положение става чрез издаване на заповед подписана от кмета на общината. Копие от заповедта се изпраща незабавно на областния управител и министъра на вътрешните работи.

Въвеждане плана в действие се извършва и със заповед на областния управител при обявяване на бедствено положение за цялата или част от територията на областта

При възникване на промишлени аварии в обекти работещи промишлени отровни вещества, аварийният план се въвежда с разпореждане на ръководителя му, който своевременно донася до кмета на общината за създадената ситуация .

Когато района на критичната ситуация обхваща територията на две и повече общини, спасителните дейности се организират и провеждат от Областен управител с подчинените органи, сили и средства .

Силите на „Гражданска защита“ и поделенията от въоръжените сили получават задачи от кмета на общината, по чието искане са привлечени за провеждане на спасителните дейности, а управлението и се осъществява от непосредствените командири .

По решение на кмета на общината се привлича за оказване на помощ и населението от района, обхванат от бедствието /аварията/, както и от съседните райони .

6. Разработване и актуализиране на плана

Общинският план за защита при бедствия съгласно чл. 65а, ал. 1 от Закона за защита при бедствия се разработва от общинския съвет за намаляване на риска от бедствия и се приема от Общинския съвет-Карлово, след съгласуване с областния съвет за намаляване на риска. Планът за защита при бедствия се преразглежда и актуализират най-малко веднъж на 5 години, след всяко въвеждане на съответния план, както и при промяна на нормативната уредба, свързана с изпълнението им.

Планът за защита при бедствия може да се преразглежда по всяко време от общинския съвет за намаляване на риска от бедствия, като при необходимост може да бъде изменен, допълнен, отменен или заменен по нормативно установения ред.

7. Характеристика на общината

7.1. Физикогеографска характеристика на община Карлово

Община Карлово е разположена в централната част на Република България и северната част на област Пловдив. С площта си от 1089,154 кв. км се явява най-голямата сред 18-те общините на областта, което съставлява 17,67% от територията на областта. Градът отстои на 56 км. от областния център Пловдив и на 147 км. от столицата. Границите ѝ са следните:

- на юг – община Брезово, община Калояново и община Хисаря;
- на запад – община Копривщица и община Антон, /Софийска област/;
- на север – община Тетевен, община Троян и община Априлци, /област Ловеч/ и община Сопот;
- на изток – община Павел баня, /област Стара Загора/.

Състои се от 4 града (Карлово, Калофер, Баня, Клисура) и 23 села (Розино, Бегунци, Богдан, Васил Левски, Ведраре, Войнягово, Горни Домлян, Домлян, Дъбене, Иганово, Каравелово, Климент, Куртово, Кърнаре, Московец, Певците, Пролом, Слатина, Соколица, Столетово, Христо Даново, Мраченик, Марино поле, кв. Сушица).

годината са не повече от 70. Преобладаващите ветрове са западните и северозападните, а източните имат по-голяма честота през студеното полугодие. Средногодишната скорост на вятъра е 2.0 м/сек.

7.3.Демографска характеристика.

Списък на населените места и численост на населението

№ по ред	Населено място	Общо население	
		Към 01.01.2019 г.	Към 01.01.2020 г.
1.	гр. Баня	3671	3627
2.	с. Бегунци	500	491
3.	с. Богдан	930	908
4.	с. Васил Левски	1440	1425
5.	с. Ведраре	1193	1167
6.	с. Войнягово	1093	1072
7.	с. Горни Домлян	481	476
8.	с. Домлян	335	331
9.	с. Дъбене	1528	1500
10.	с. Иганово	499	500
11.	с. Каравелово	1289	1252
12.	гр. Карлово	26269	26012
13.	гр. Калофер	3044	3085
14.	гр. Клисуре	1151	1132
15.	с. Климент	1192	1173
16.	с. Кърнаре	945	951
17.	с. Куртово	184	179
18.	с. Марино поле	22	21
19.	с. Московец	224	218
20.	с. Мраченик	67	65
21.	с. Певците	527	536
22.	с. Пролом	332	334
23.	с. Розино	4931	4950
24.	с. Слатина	942	923
25.	с. Соколица	619	615
26.	с. Столетово	759	750
27.	с. Христо Даново	1783	1800
	Общо :	55950	55404

По общ брой на населението 55404 души община Карлово попада в групата на средните общини / 30 000 – 100 000 души/. Селата в общината могат да бъдат разпределени на няколко групи:

големи с население 1000 – 4500 души;

средни с население 400 – 1000 души;

малки с население 35 – 245 души.

Работната сила е в пряка зависимост от демографските фактори и икономически условия. Броят на лицата, които навлизат в трудоспособна възраст,

зависи от равнището на раждаемостта, смъртността и миграцията сред младите хора. Демографските процеси в община Карлово и възрастовите съотношения ясно отразяват тенденцията през последните десетилетия. Не може да се направи извод, че има промяна в тенденциите. Налице са известни колебания около тренда, потвърждаващ, както на общинско, така и на областно и национално ниво намаляване на населението и застаряването му.

7.4. Стопанска характеристика.

Първичен сектор

Стопанският сектор на община Карлово се характеризира с криза в икономическото развитие, изразяващо се в снижаване на икономическия потенциал и неблагоприятни структурни промени. Тази криза е резултат от закриване на основните функциониращи предприятия.

Разпределението на стопанските единици по сфери на икономиката е следното:

- стопански единици в сферата на материално-техническото снабдяване и транспорта, следвани от месопреработвателни предприятия, шивашки предприятия и строителните фирми;
- фирми занимаващи се с търговия, хотелиерство и обществено хранене, недвижимо имущество и бизнес услуги, стопанските единици в сферата на здравеопазването и социалните дейности.

➤ **Горско стопанство**- общата площ на стопанството е 25 614 ха. От нея горски територии, държавна собственост са 24 728 ха, общински 340 ха.; частни физически лица; 354 ха, частни юридически лица; 26ха, религиозни; 166 други.

Общият запас на горите е 2 956 630 м3.

Общият среден годишен прираст е 70 022 м3

Средната възраст на горите – 45 год.

Средно годишно ползване на дървесина от ДГФ – 37 909 м3

ТП „ДГС Карлово“ попада в Тракийската лесорастителна област, подобласт Горна Тракия, в Долния равнинно-хълмист и хълмисто предпланински пояс на дъбовите гори и средния планински пояс на горите от бук и иглолистни. Основните дървесни видове са: зимен дъб, бук, благун, келяв, габър, черен бор, бял бор, тополя и др.

На територията на община Карлово се отглеждат предимно житни култури, маслодайна роза, лозя и овощни насаждения. Налице са условия за изграждане на затворен цикъл в две направления:

- 1.жито-мелничарство – хранително-вкусова промишленост;
- 2.фуражна база – животновъдство и месообработване.

Благоприятните почвено-климатични условия обуславят изграждането на пълен затворен лозаро-винарски и розопроизводствен кръг.

Лозарство – бране на грозде – производство на вино;

Розопроизводство – бране на розов цвят – производство на розово масло (розова вода).

Вторичен сектор:

Транспортът като икономическа дейност има нарастващо значение в икономическата структура на Общината – предлага значително участие на чуждестранен капитал в икономическите дейности. Активните усилия за подготовка на проекти и инициативи са предпоставка за развитието на строителната дейност и търговията със строителни материали.

➤ **Водостопанска характеристика.**

На територията на общината има изградени 10 язовира, от които 3 са стопанисвани от „Напоителни системи“-ЕАД гр.Пловдив с общ завирен обем от 29 974 хил.м³. Седем броя язовири са собственост на Община Карлово с общ завирен обем от 2 825 хил.м³.

На територията на общината има изградени хидромелиоративни съоръжения с дължина от 85 км., отводнителни съоръжения с дължина 25 км.

За обезпечаване на нормално преминаване на водите през речните корита има изградени диги с дължина 12 км. и изградени буни с дължина 200 метра.

Територията на община Карлово се отводнява от река Стряма, която протича през нея с горното си течение и отводнява близо 90% от територията ѝ. Водното количество на река Стряма не е разпределено равномерно през цялата година. Максимумът е през пролетта (април и май), което се дължи на интензивното снеготопене и сравнително високите валежи през пролетта.

Реката извира от южното подножие на връх Вежен и се насочва на юг. По своето течение в община Карлово река Стряма получава отляво двата си най-големи притока Стара река (20 км.) и Бяла река (37 км.).

Стара река води началото си от рида Равнец (част от Калоферска планина) и до град Карлово тече в много дълбока каньоновидна долина, минава през центъра на града, навлиза в Карловската котловина и югоизточно от село Войнягово се влива в река Стряма.

Бяла река извира североизточно от връх Ботев и тече на юг също в дълбока проломна долина. Основният и приток е Свеженска река (26 km), чието горно течение е в община Брезово.

Най-североизточната част на община Карлово (около 10% от територията ѝ) се отводнява от най-горното течение на река Тунджа. Тя води началото си от южното подножие на връх Юрушка грамада в Калоферска планина и тече на юг в дълбока и залесена долина. Минава през центъра на град Калофер, завива на изток и навлиза в община Павел баня.

На територията на община Карлово има изградени няколко язовира, водите на които основно се използват за напояване на земеделските земи в Карловската котловина. Най-големи са „Домлян“ (на Свеженска река), „Марино поле“ (северозападно от село Соколица), „Климент“ (западно от село Климент).

➤ **Транспортна характеристика.**

Стратегическото разположение на Община Карлово в централната част на България я прави важен шосеен и железопътен възел.

Едно от основните и задължения е да подсигури транспортните връзки на населението с общинския и областен център – Пловдив и съседните общини. В община Карлово това се осъществява посредством автобусен и железопътен транспорт – с масови превозни средства и с лек автомобилен транспорт по уличната и пътна мрежа на общината. През Карлово преминава първокласен шосеен път Е 871 и железопътен път София – Карлово – Бургас.

Дължината на общинската пътна мрежа е около 298 км., от които:

Таблица 1:

№	Клас на пътищата	Дължина километри
1	I клас	59,860
2	II клас	65,542
3	III клас	31,34
4	IV клас	141,74
	Общо	298,482

Пътникотока е с преобладаващо транзитен характер, което обуславя възникването на обслужващи обекти – ресторанти, мотели, бензино и газ станции и др., които и за в бъдеще ще разкриват допълнително работни места.

•

Раздел II. ПРОФИЛ НА РИСКА

Българското законодателство определя бедствието като „събитие или поредица от събития, предизвикани от природни явления, инциденти, аварии или други извънредни обстоятелства, които засягат или застрашават живота или здравето на населението, имуществото или околната среда в размери, които изискват предприемането на мерки или участието на специални сили и използването на специални ресурси”.

В този раздел са описани и анализирани рисковете, свързани с опасностите, като се определят приоритети за управление на риска, свързани с региона – община Карлово.

1. Цел и основни компоненти на раздел „Профил на риска“

Целта на раздела е да характеризира средата на риска и да предостави основа за приоритизиране на ресурсите и усилията в планирането на защитата при бедствия, основано на управлението на риска.

Основните компоненти на раздела са:

1.1. Описание на природната, социалната и икономическата среда и инфраструктурата в община Карлово, което беше направено в Раздел I.

1.2. Описание на рисковете характерни за общината и области на вредните последствия.

За целите на оценката на риска са дефинирани четири области на вредните последствия:

➤ Социални последствия - последствия за хората и прекъсване на нормалната социална функция – потенциалният брой на загиналите, на сериозно пострадалите или болелите, както и броят на непосредствено засегнатите хора – евакуирани/преместени и временно настанени лица;

➤ Последствия за инфраструктурата - поражения на сгради, съоръжения, прекъсване на доставките на основни стоки/услуги;

➤ Икономически загуби - общите загуби в лева за всички категории, включително разходите за лечение, разходите за незабавни или дългосрочни мерки за възстановяване, разходите от прекъсване на икономическата дейност, косвени социални разходи и други преки и косвени разходи;

➤ Последствия за околната среда - въздействие върху географията на района с последствия за околната среда, релефа, природните ресурси -разходите за възстановяване на околната среда или щетите върху околната среда.

1.2.Рискови характеристики за общината и области на вредни последствия

1.2.1.Списък с опасностите характерни за територията на общината:

- Речни наводнения;
- Силни бури
- Суши
- Поледици
- Земетресения;
- Градушки;
- Пожар Градски условия
- Снегонавявания ;
- Разлив на опасни вещества;
- Въздушен транспорт
- Автомобилен транспорт;
- Железопътен транспорт.
- Скъсване на язовирни стени,
- Животинска епидемия,
- Човешка пандемия;
- Пожар опасни вещества.
- Разрушаване пътна инфраструктура
- Радиационна опасност.

Сценарии.

➤ **Наводнение.**

Наводнения могат да възникнат при обилни валежи, снеготопене, при частично или пълно разрушаване на стени на големи и малки язовири, при нарушаване предписаните контролни обеми в язовирите и техническо неизправно състояние на язовирните стени и съоръженията към тях, както и на проводимостта на речните корита и на несинхронизираното изпускане на водите от язовирите "Домлян " и "Климент". Водите от няколко поречия, се събират в една главна - река Стряма.

От наводнения най-сложна обстановка се очаква по поречието на река Стряма, като в зависимост от обхвата им на разпространение ще бъдат **малки, средни, големи и катастрофални.**

При проливни дъждове, значително повишение на водните нива и възникване на проблеми /пробиви/ в коригираните участъци на реките могат да бъдат наводнени землищата на долу посочените населени места, разположени на територията на общината:

- по река Стряма - с.Слатина , с.Столетово, с.Богдан, с.Климент, с.Каравелово, с.Войнягово,с.Дъбене и гр.Баня.

В резултат от проливни дъждове по разглеждания сценарий за възникване на наводнение е възможно възникване на следната обстановка:

- паника, наранявания и загинали хора;
- частични и слаби разрушения по сградния фонд;
- част от населението ще остане без подслон, нуждаещо се от настаняване и осигуряване на средства за живеене;
- нарушаване на връзки на тръбопроводи за извеждане на отпадни и питейни води;
- вероятни прекъсвания на електро енергия на засегнатите райони;

➤ прекъсвания на транспортната инфраструктура, поради пропадане, срутване, отнасяне на земни маси от силата на водата, което ще затрудни доставката на основни стоки и услуги;

➤ възможно е да се обяви карантинен период за цялата община или за засегнатите части от нея, за неопределено време, поради сложна хигиенно-епидемиологична обстановка.

При проливни дъждове могат да възникнат локални наводнения в населените места, вследствие на липса, или не добре изградени и поддържани отводнителни системи.

За община Карлово е характерна опасността от наводнения, предизвикани от падането на обилни дъждове или интензивно топене на снеговете.

В резултат на обилен дъжд се затлачват водостоците по пътните съоръжения и водосборните дерета, което предизвиква наводняване на големи селскостопански площи, повреди по пътните и тротоарни съоръжения и временно прекъсване на движението, заливане на жилищни и стопански сгради, съпроводено със загуби на животни, готова продукция и материални ценности. Потенциално опасните язовири на територията на община Карлово, които застрашават населени места са Домлян", „Климент-1" и „Климент-2" и „Васил Левски-2". Причините за скъсване на язовирните стени могат да бъдат – обилни валежи, интензивно снеготопене, силно земетресение, неправилна експлоатация или терористичен акт.

През територията на община Карлово преминават реките „Стряма“, „Бяла река“, „Стара река“, река „Неволя“, река „Белята“, река „Тунджа“, които са най-пълноводни и представляват най-голяма опасност от наводнения. Това обаче не изключва и другите по-маловодни реки и корита на дерета.

От особено значение за недопускане на наводнения е ежегодното почистване на речните корита и коритата на деретата от дървета, храсти, наноси от инертни материали за осигуряване на безпрепятствено провеждане на високи води. Като специално внимание следва да се обърне на коритата в регулацията на населените места и тяхното състояние в близост до мостовите съоръжения. Поддържането на дренажните и отводнителните канали в изправност е от съществено значение за недопускане на наводнения.

Наводнения могат да възникнат и в резултата на преливане на язовирите, при частично или пълно разрушаване на язовирните стени. На територията на Община Карлово има 10 хидротехнически съоръжения, като три се стопанисват от „Напоителни системи" - ЕАД гр. Пловдив / „Домлян“, „Климент-2" и „Васил Левски-2"/ и седем са стопанисвани от Община Карлово Приложение №1 .

Особено сложна обстановка може да се създаде от язовирите: „Домлян“, „Климент-1" и „Климент-2" , при което ще бъдат залети селата Домлян, Пролом, Климент с население от 2032 жители.

Продължителните валежи и преливането на язовирите в Община Сопот могат да доведат до заливане на село Дъбене с население от 1500 жители.

При проливни дъждове и значително повишаване на водните нива могат да възникнат наводнения по поречието на:

река „Стряма“ – с.Пролом, с. Баня, с. Войнягово, с. Дъбене, с. Климент, с. Каравелово, с. Богдан, с. Столетово, с. Слатина, с. Розино и гр.Клисурса;

река „Стара река“ - Карлово;

река „Тунджа“ - Калофер;

река „Бяла река“ - Калофер, с. Васил Левски, с. Куртово, с. Ведраре, с. Бегунци, с. Домлян, с. Пролом;

река „Татлъ дере“ - с. Каравелово;

река „Селската река“ - с. Богдан;

река „Белята“ - с. Христо Даново, с. Слатина;

➤ **Силни бури**

Вятърът е един от основните фактори, формиращи климата на земята. Влиянието му е с благоприятно въздействие за опрашване на растенията, формиране на микроклимата при планинските и крайморските райони, като източник на енергия и други.

От друга страна, вятърът оказва неблагоприятно въздействие и предизвиква явления, които могат да доведат до значителни материални щети: разрушаване на сгради и съоръжения, унищожаване на селскостопанска реколта и горски масиви, ерозия на почвата и други. Понякога ветровете вземат и човешки жертви.

Въздушните маси се намират почти постоянно в движение, премествайки се от една област на атмосферата в друга област. Това преместване на въздуха над повърхността се нарича вятър. Той се формира, когато съществува разлика в атмосферното налягане в две точки от земното кълбо, като силата му зависи от големината на тази разлика. Когато разликата е малка - духа слаб вятър и обратно, когато разликата е голяма - духа силен вятър. Посоката на вятъра е от места с по-високо към местата с по-ниско атмосферно налягане.

Силата на вятъра често достига стойност, способна да разруши всичко по пътя си: сгради, стопански постройки, електрически стълбове и мрежи, комини и антени, да повали и изкорени вековни дървета, да преобърне автомобили и други превозни средства, да унищожи цели горски масиви и площи със селскостопанска продукция, да отнесе почвения плодороден хумусен слой.

Бури са съчетание на силен вятър с проливен дъжд. Има главно локален характер. Унищожава селскостопанска продукция и създава опасност от наводнения. През летните месеци обикновено бурите са придружени с интензивна гръмотевична дейност - **гръмотевични бури**. В основата са мълниите, при което се освобождава атмосферно електричество във въздуха, между облаците или между облаците и земята. Често мълниите поразяват животни и хора, могат да причинят и пожари, които да доведат до значителни загуби.

➤ **Суши и градушки**

Засушавания, градушки, гръмотевични и ветрови бури.

Климатичните особености на страната създават възможност за възникване на продължителни засушавания, смерчове, бури, градушки и други, които нанасят значителни материални щети.

Съществен проблем за общината са засушаванията и малкото източници за питейна вода, които не се използват целесъобразно. Република България е сред европейските страни с най-малко водни ресурси на глава от населението.

През 30-40 години се проявяват дълготрайни засушавания, възникващи в резултат на циркулационни процеси през лятото и есента и предизвикват спадане на почвените влагозапаси и косвено влияят върху масовите полски и горски пожар. Засушаването през последните години се очертава, като един от основните проблеми.

Големи щети на селското стопанство ежегодно нанасят градушките, поради слабата въоръженост за борба с градушките се очертава, като един от основните проблеми на страната с

Смерчовите явления нанасят значителни щети, когато преминават над населени места, стопански обекти, горски и земеделски масиви, като не са изключени поражения на животни, а даже и човешки жертви. Те, като правило, трудно се прогнозират.

Прашните бури са рядко явление за България. Прогнозата им е със сравнително добра сбъдваемост, което предполага по-добри възможности за провеждане на превантивни мероприятия.

➤ **Земетресения**

Земетресението е природно явление, породено от внезапното и бързо разрушаване на част от земната кора. Съпроводено е с появата на сеизмични вълни, пораждащи трептения в земните пластовете и повърхност. Настъпва като следствие от натрупване на напрежение и деформации в земната кора. Областта на разрушенията се нарича огнище на земетресението. Началната точка, намираща се под земята в огнището, се нарича хипоцентър. Проекцията на хипоцентъра на земната повърхност се нарича епицентър. Земетресенията се изучават от сеизмологията.

По своя произход земетресенията се делят на тектонски и вулканични. По дълбочина на хипоцентъра се делят на плитки (до 100 км), междинни (100-300 км) и дълбоки земетресения (300-700 км). Най-разрушителни са плитките тектонски земетресения.

Земетресението е естествено възникнало колебателно движение, което предизвиква разтърсване на земната кора, изразяващо се в нарушаване на непрекъснатостта на земните пластовете. То е природно бедствие, което не може да бъде предотвратено и предсказано. Неговата продължителност не е голяма, но последствията са тежки.

Земетръсната опасност за дадена територия зависи от нивото на земетръсната активност, т.е. от силата и честотата на възможните бъдещи земетресения.

За оценка на силата на земетресенията се използват две скали:

- инструментална на Рихтер за определяне на магнитуда;

- макросеизмична (неинструментална) на Медведев-Шпонхоер-Карник (МШК) за определяне интензивността на земетресенията върху земната повърхност.

Магнитудът (М) по Рихтер характеризира енергията отделена в огнището на земетресението, т.е. силата на излъчените от него сеизмични вълни. Интензивността (I) по макросеизмичната скала МШК характеризира силата на въздействието на сеизмичните вълни върху земната повърхност. Интензивността се дава в степени от I до XII и се определя въз основа на три групи признаци:

- а) усещанията на хората и въздействието върху заобикалящите ги предмети;

- б) въздействието върху различните типове сгради;

- в) въздействието върху природната среда (остатъчни деформации в почвата, изменение режима на плитките и дълбоките подземни води, изворите, свлачищата, срутищата и др.).

Територията на страната е характерна с висока сеизмична активност и е сред класифицираните като „втори ранг земетръсно-опасни участъци“ по Земята. Тази територия попада под въздействието както на вътрешни, така и на външни за страната сеизмогенни райони с очакван магнитут до 8 степен по скалата на Рихтер.

Най-опасни последствия на територията на общината могат да се предизвикат от максимални земетресения в един от двата сеизмични района:

Средногорски - състои се от Софийска зона (максимален очакван магнитут 6.0 - 6.9, интензивност около 9-та степен), Маришка зона (максимален магнитут 7.0 - 7.9, интензивност до 10-та степен), Бургаска зона (максимален магнитут 4.0 - 4.9, интензивност до 7-ма степен).

Рило-Родопски - включващ Струмска зона (максимален очакван магнитут 8, интензивност над 9-та степен в епицентралната област) и Родопска зона (максимален очакван магнитут 5.0 - 5.9, интензивност около 7-8-ма степен).

Извън границите на страната са налице сеизмични райони, където са възможни земетресения, които също могат да станат причина за силни въздействия (с интензивност от седма и по - висока степен по скалата на Медведев-Шпонхоер- Карник) в България.: Мраморски (Турция), Ксантийски (Гърция), Валандовски (Македония).

Класификация, заплаха и параметри на бедствието.

Територията на Община Карлово попада в Маришката сеизмична зона на Средногорския сеизмичен район. Влияние могат да окажат и земетресенията от Софийска и Тунджанска зона на Средногорския район. В тази зона могат да се очакват земетресения с интензитет от VIII-IX степен по скалата на Медведев-Шпонхоер-Карник-64.

Извън границите на страната са налице сеизмични райони, където са възможни земетресения, които също могат да станат причина за силни въздействия /с интензивност от VII и по-висока степен по скалата на МШК/ върху наша територия - Мраморски (Турция), Ксантийски (Гърция), Валандовски (Македония), Румъния и други.

Във всички населени места на територията на община Карлово е възможно да възникнат земетресения с интензитет от VI-IX степен по скалата на МШК (Медведев-Шпонхоер-Карник-64)

Според степента на проявление на земетресението, бедствието може да бъде класифицирано по следния начин:

В резултат на сеизмичното въздействие по разглеждания сценарий за възникване на земетресение с интензивност 8-ма степен е възможно възникване на следната обстановка:

- паника и наранявания на хора;
- средни, частични и слаби разрушения на сградния фонд;
- част от населението ще остане без подслон, нуждаещо се от настаняване и осигуряване с необходими средства за живеене;
- нарушаване на връзки в тръбопроводи;
- вероятни прекъсвания на електроподаване и на телефонни линии;
- вероятни прекъсвания на участъци от транспортната инфраструктура, поради свличания и слягания на почва и др.;
- вероятни са пожари в ограничени размери.

➤ Горски и полски пожари

Пожарите са едни от най-често срещаните бедствия, които нанасят големи щети на природата и хората.. Като стихийно бедствие те възникват при нарушаване на противопожарните изисквания от населението: при запалване на стърнищата, неконтролируема игра с огън от деца, палене на огън в горските участъци и лесозащитните пояси, неправилно боравене с газ за домакински нужди, повреди в електроснабдителната мрежа и др.

Пожарът е неконтролируемо горене във времето и пространството, свързано със заплаха за собствеността, живота и здравето на хората, като стихийно бедствие е особено характерен за големите полски масиви и възниква от гръмотевични бури, умишлено или при нарушаване на технологичната дисциплина в обектите на преработвателната, дървообработващата, текстилната промишленост, работещи със синтетични влакна, взривоопасни, лесно запалими и горими материали, отделящи силно токсични вещества.

При възникване на пожар в горски и полски масиви опасност представлява унищожаването на дървесината, влиянието върху околната среда и евентуалното

преминаване на пожара в населени места. Продължителните засушавания са предпоставка за възникване на множество горски пожари, които през последните години нанасят сериозни поражения върху горите в общината.

Особено внимание заслужават пожарите възникващи в обекти, характерни с отделянето на по-ограничен или по-широк спектър от токсични газове. Такива са обектите за съхранение, търговия и транспортиране на петролни продукти (бензиностанции, газстанции) и др.

В заобикалящата ни среда има много горими материали, които при създаване на необходимите условия могат да предизвикат пожар.

На територията на общината могат да възникнат пожари със следната интензивност:

Заплаха за бедствие	Параметри на бедствието	Класификация на бедствието			
		малко	средно	голямо	катастрофално
Пожари от преднамерени и непреднамерени действия на човешкия фактор	Площ на пожара На затворено или открито пространство	Пожар на площ около 10-20 м ² закрито пространство или до 50 дка на открито	Пожар на площ около 100 м ² закрито пространство или до 1000 дка на открито	Пожар на площ около 500 м ² закрито пространство или до 10000 дка на открито	Пожар на площ около 1000-2000 м ² закрито пространство или до 30000 дка на открито

ПОЖАР В УРБАНИЗИРАНА ТЕРИТОРИЯ

Най-често срещаните причини за възникване на пожари в урбанизирани територии са: човешка небрежност и/или подценяване на опасността от възникване на пожар, късо съединение в ел. инсталация, забравяне на включени ел. уреди без надзор, взрив на газови бутилки за битови нужди, терористичен акт

Големи пожари могат да възникнат в обекти от промишлеността и критичната инфраструктура вследствие технологична авария.

Риск за живота и здравето на хората има и при възникване на пожар в големи административни сгради, в обекти за обществено обслужване: търговски обекти и други места с голяма концентрация на хора.

Големите пожари могат да доведат до жертви и тежки изгаряния вследствие термичната радиация и до задушаване при вдишване на токсични газове вследствие на горенето.

Най-важната задача при възникване на голям пожар е евакуация на хора от сградата и бързите действия на ЕСС за локализиране, овладяване и ликвидиране на пожара. От важно значение са и действията на служителите от обекта (противопожарното звено) при използване на средства за първоначално гасене до пристигане на специализираните сили за пожарогасене.

• СВЛАЧИЩА

Свлачището е природно явление, при което се нарушава устойчивостта на големи земни маси и се създават предпоставки за придвижването им. Причините за възникването на свлачища са свързани със силно пресечения релеф и други специфични геоложки дадености в определени райони.

Те възникват вследствие действието на природни сили и фактори: земетресения, нарушени естествени условия на равновесие на скалните масиви (изветряне на скалите, напукването им и просмукване на атмосферни води в тях, до покачване на подпочвените води, набъбване на глинестите пластове и други

дестабилизиращи явления), абразионните и ерозионни процеси. Не малка роля за развитието свлачищни процеси се пада на човека. Основните техногенни фактори, които причиняват проявленията на свлачищата, са: неподходящи материали при изграждане на водопроводни, канализационни и иригационни мрежи и съоръжения; амортизацията на В и К мрежи; неправилна и лоша експлоатация на инфраструктурната мрежа; закононарушения, некомпетентност и безотговорност при изграждане на сградния фонд, като се допуска на места неправилна вертикална планировка, недобро фундиране, лошо отводняване на териториите и др. Община Карлово е сравнително слабо засегната от свлачищни процеси.

На територията на Община Карлово през последните години няма регистрирани свлачищни процеси.

➤ **Снегонавявания, заледрявания и обледенявания.**

През зимния сезон се създават условия за формиране на дебела снежна покривка, образуване на преспи, затрупване на пътища и превозни средства, при което се затруднява медицинското обслужване и снабдяването на населението с хранителни продукти. Част от населените места остават изолирани и с нарушени телефонни връзки, електро и водоснабдяване, вследствие на скъсани проводници и невъзможност на аварийните групи да достигнат до местата на аварията.

Заледряване се получава, когато при понижение на температурата под 0°C замръзват разтекат сляг и дъжд.

В резултат на ледената обвивка /т.н. поледица/ на участъци от пътищата, улиците и мостовете се нарушава нормалното движение на транспортните средства и се създава реална опасност от възникване на пътно-транспортни произшествия, множество подхлъзвания и падания на хора /особено на възрастни/ с чести счупвания на крайниците.

Обледяването се изразява в покриването с лед или скреж на електропроводи, стълбове, тръбопроводи и други съоръжения, главно по енергопреносната и съобщителната мрежа, а също и клоните на дърветата. Обледяване може да се получи и при висока влажност на въздуха (над 90%), дъжд и рязко застудяване под 0°C, съчетано със силен вятър (>5м/с).

Допълнително падналият сляг и натрупан лед върху проводниците увеличава тяхното тегло и често те се скъсват или се огъват и чупят стълбовете с последващо прекъсване на електрозахранването. Създават се условия за нещастни случаи.

Съществува опасност от свличане на снежни маси от покриви и стрехи на сгради.

На територията на общината могат да възникнат обледенявания със следната интензивност:

Заплаха за бедствие	Параметри на бедствието	Класификация на бедствието			
		малко	средно	голямо	катастрофално
Обледенявания	Снежна покривка, Височина на снегонавяванията		Снежна покривка до 50 см, снегонавявания до 100 см		

При заледряване се нарушава нормалното движение на транспортните средства и се създава опасност от възникване на пътно-транспортни произшествия. По улиците възниква опасност от множество подхлъзвания и падания на хора, с чести счупвания на крайниците.

При циклично топене и замръзване под стрехите на сградите се образуват ледени висулки, които при откъсване могат да предизвикат нещастни случаи.

На територията на общината най-често непроходими поради снегонавявания са следните направления от пътната мрежа:

проходът „Троян – Кърнаре“;

проходът „Козница“;

проходът „Стражата“.

Снеговалеж снежни бури

Зимата като сезон се характеризира с ниски температури, снежни виелици и бури, залежавания и обледенявания. През този сезон се създават условия за формирането на обилен снеговалеж и трайна дебела снежна покривка.

Съществува опасност от измръзване на хора, животни и растения, създават се предпоставки за възникване на пътно-транспортни произшествия, за образуване на преспи, за затрупване на пътища и превозни средства, от падане на така наречените „покривни лавини“, които се образуват при стръмни скатове. Част от населените места на общината остават с нарушено електро и водоснабдяване.

На територията на общината могат през определен период да се формират **снежни бури** /явление, което възниква при температура на въздуха под 0°C, при снеговалеж и скорост на вятъра над 5м/с/. Ще се образуват навети преспи по пътищата при с. Кърнаре прохода Троян - Кърнаре, което силно затруднява транспортните връзки между отделните селища.

На територията на общината могат да възникнат снегонавявания със следната интензивност:

Заплаха за бедствие	Параметри на бедствието	Класификация на бедствието			
		малко	средно	голямо	катастрофално
Снегонавявания	Снежна покривка. Височина на снегонавяванията		Снежна покривка до 50 см, снегонавявания до 100 см		

➤ Разрив на опасни вещества

Промислени аварии свързани с отделяне на токсични вещества.

- Химично замърсяване. Промислени аварии, свързани с отделяне на опасни вещества

„Промислена авария“ е внезапна технологична повреда на машини, съоръжения и агрегати или извършване на дейности с рискови вещества и материали в производството, обработката, използването, съхраняването, натоварването, транспорта или продажбата, когато това води до опасност за живота или здравето на хора, животни, имущество или околната среда. Те могат да възникнат вследствие на природни бедствия, техногенни причини или човешка грешка при неспазване на технологичната дисциплина и изискванията за безопасност на труда.

Промислените аварии обикновено са съпроводени с взрив, възникване на пожар, разрушаване и повреда на имущество и реална опасност за живота или здравето на хора, животни, замърсяване с ОХВ на околната среда – въздуха и водата на големи райони.

Опасни химически вещества са всички вещества, които при определени условия и концентрация предизвикват вредно въздействие върху нормалната жизнена дейност на хора, животни и растения.

Много от органичните химически суровини и продукти не са токсични, но при запалване горят непълно, в резултат на което се получават токсични газове.

Парите на много от химичните вещества и смеси, ползващи се в промишлеността, при смесването с въздуха образуват експлозивни смеси. Експлозиите водят до разрушения, загуба на материални ценности, наранявания и смърт на хора.

С развитието на технологиите и нарастване обема на производство се увеличава и рискът от възникване на аварии и инциденти. Най-сериозни последствия биха възникнали при авария в обекти, работещи с химически, пожаро и взривоопасни вещества, които при запалване или взрив отделят токсични газове.

Основни причини, които могат до доведат до замърсяване на околната среда с опасни химични вещества в община Карлово са:

- технологични аварии в обекти, с предмет на дейност преработване, съхранение и търговия с нефтопродукти и техни деривати;
- технологични аварии и инциденти във фирми, съхраняващи и работещи с опасни химични вещества;
- изтичане на амоняк от хладилни инсталации;
- неправилно използване на течен хлор при дезинфекциране на водопроводните и очистителни съоръжения;
- производствена авария или инциденти при производство или съхранение на взривни вещества ;
- пътно-транспортни произшествия и инциденти със специализирани транспортни средства, превозващи опасни химични или взривни вещества
- разпиляване или неправилно съхранение на ПРЗ, живак и др.химични продукти;
- осъществяване на терористичен акт с разпръскване на токсични вещества.

При възникване на промишлена авария в обекти, използващи нефтопродукти и метан, при най-лошо развитие на обстановката основен възприет принцип при аварийното планиране е вероятно да се очаква пожар, експлозия и замърсяване на околната среда с въглероден окис, сяросъдържащи съединения, въгледороди и други токсични газове.

Промислена авария в обекти, използващи ОХВС би довела до обгазяване с амоняк и амонячни съединения, хлопроизводни съединения, сяросъдържащи съединения и въгледороди, въглеродни оксиди и много др. В повечето от случаите аварията е съпроводена с пожар и/или експлозия, което би довело до още по-голямо замърсяване на околната среда и застрашаване здравето на населението.

Промислена авария в производствените помещения или в складовете за съхранение на ВВ би довела до възникване на експлозия и силно замърсяване на атмосферния въздух с множество токсични вещества, чиято специфика се определя от вида на конкретното взривно вещество - най-често с въглероден оксид (CO) и азотни оксиди – NO, NO₂, N₂O₃, N₂O₄, като количествата им зависят от кислородния баланс на ВВ Възможно е замърсяване и със серни съединения – серен диоксид (SO₂) или сероводород (H₂S) , ако във ВВ има наличие на сяра. Вследствие на експлозиите се очакват и големи поражения върху инфраструктурни обекти и сграден фонд в самите обекти и в околните населени места и квартали.

От анализа на риска на отделните обекти е видно, че при възникване на авария вероятността да бъдат засегнати близки населени места и жилищни квартали е сравнително малка, но ще се засегнат, както площадката на самия обект, в който е възникнала аварията, така и разположените в съседство производствени съоръжения.

При аварии или катастрофи с железопътни или автоцистерни е възможно да се получат разливи на химически опасни или токсични продукти, свързани със загазване на различни по мащаби райони, със замърсяване на почви от разливане и на водоеми от просмукване на продуктите.

Елементи от критичната инфраструктура създаващи предпоставки за възникване на аварии с POV на територията на общината са:

- Вазовски машиностроителни заводи – производство на боеприпаси
- Предприятията на хранително-вкусовата промишленост, които имат хладилни инсталации с амоняк- „Месокомбинат-Карлово”АД и „Ем Джей Дериз”ЕООД,
- В „Българска роза”АД, Агротехника”АД се съхраняват големи количества силно запалими и взривоопасни вещества.
- водопроводните и очистителни съоръжения, които използват като дезинфекциращо средство хлор- това са помпените станции в населените места снабдяващи ги с питейна вода
- железопътният и автомобилният превоз на опасни товари.

Авариите по своя произход на територията на общината могат да се разделят на няколко групи:

- *по място на възникване* - в производствените предприятия, стопанските обекти, при транспортиране на химически вещества и съхранението им;
- *по вида на опасните вещества* - токсични, запалителни, разяждащи, взривоопасни, опасни за околната среда;
- *по вида на последствията* - кратковременни, средновременни (до няколко дни или няколко месеца) и трайни (от няколко месеца до няколко години и повече);
- *по вида на ефектите от аварията* има ли, или няма влияние върху други системи и дейности;
- *по обема на аварията* в рамките на работното място, в рамките на предприятието, извън предприятието(в случай, когато са нанесени поражения на населението, околната среда, предприятия в близост, транспортната мрежа и т н);
- *по възможност за ликвидиране* възможно ли е, или не е възможно ликвидиране на аварията и последствията;

Промислени аварии свързани с отделяне на токсични вещества

Основните промишлени отровни вещества, които представляват опасност при възникване на авария са амоняк, хлор, серен диоксид, серен триоксид, серовъглерод, хлоровъглерод, ацетон, етилен, формалдехид, и други.

Много органични химически суровини и продукти като лекарства, текстилни материали, масла и други не са с висока степен на токсичност, но при горене изгарят не пълно, в резултат на което се получават силно токсични газове, които замърсяват околната среда и предизвикват поражения на живите организми. Такива газове са въглеродния оксид, сероводородът, циановодородът, фосгенът,

азотните оксиди и други. Като промишлени отровни вещества могат да действат и много безвредни газове като азот, водород, въглероден диоксид, хелий и други, когато са в големи количества. В затворени помещения те могат да предизвикат задушаване.

На територията на община Карлово има няколко големи промишлени обекта, в които се съхраняват различни видове токсични вещества. В предвид на технологичния режим в „Българска роза“ АД се съхраняват големи количества силно запалими и взривоопасни вещества.

Частични проблеми могат да възникнат от изтичане на амоняк от старите хладилни инсталации на предприятия като „Месокомбинат-Карлово“ АД и „Ем Джей Дериз“ ЕООД.

Необходимо е да се обърне внимание и на предприятието „ВМЗ“ АД, което има специфично производство, като голяма част от складовите му бази се намират в непосредствена близост до община Карлово.

На територията на общината могат да възникнат промишлени аварии със следната интензивност:

Заплаха за бедствие	Параметри на бедствието	Класификация на бедствието			
		малко	средно	голямо	Катастрофално
Аварии в обекти с отделяне на	Количество отровно вещество,	Концентрация - под поразяващата	Концентрация - поразяващата	Концентрация - близка до	Концентрация
ПОВ и токсични газове в резултат на преднамерен и непреднамерени действия	Поразяващата концентрация на отровното вещество			Смъртоносна	Смъртоносна
Аварии в обекти, работещи с взривоопасни и пожароопасни материали	Тротилов еквивалент	Взрив-до 200 гр. тротилов еквивалент - поразява предмети в помещение до 50-60 м ³	Взрив-до 500 гр. трогиллов еквивалент - врати предметите в помещението	Взрив-до 1-5кг. трогиллов еквивалент - разрушава стени на сгради	Взрив-над 10кг. трогиллов

Невзривени боеприпаси и други.

На територията на общината има неустановени по количество и местонахождение невзривени авиационни, артилерийски и други стрелкови боеприпаси. Значителна част са запазили бойните си възможности и представляват смъртоносна опасност при неправилно боравене с тях.

При попадане на такива боеприпаси на неподходящи места и неправилно и небрежно отношение към тях, (предаването им за вторични суровини), може да доведе до големи аварии, свързани с човешки жертви и значителни материални загуби.

Радиационни аварии.

Опасност от радиоактивно замърсяване може да възникне вследствие на радиационна авария, трансграничен пренос или при нарушаване мерките за безопасност при работа с източници на йонизиращи лъчения. Въпросите свързани със сигурността на атомните електроцентрали, имат първостепенно значение за всички страни. Извършва се непрекъснат радиационен контрол и се предприемат изключително строги превантивни мерки за недопускане на аварийна опасност. Осъществява се обмен на информация чрез Международната агенция по атомна енергия /МААЕ/ към ООН, подписани са двустранни спогодби между съседни страни за уведомяване и указване на помощ. Вероятността за възникване на авария в атомна електроцентрала е сведена до възможния минимум. Това се отнася както за нашата атомна електроцентрала „Козлодуй“, така и за АЕЦ в другите страни. Но в подкрепа на сигурността е предвидена организация за реагиране в случай на авария. Разработени са аварийни планове и разчети. При нарушаване нормите за безопасна експлоатация и разрушаване на защитните бариери в АЕЦ „Козлодуй“ е възможно възникване на радиационна авария, съпроводена с изхвърляне на радиоактивни продукти в околната среда.

Община Карлово е разположена на около 120 километра от АЕЦ „Козлодуй“. При авария се очаква, че радиоактивния облак ще достигне до общината за около 17 часа.

В зависимост от условията, при които ще се извърши утаяването на радиоактивния облак е възможно райони, които са по-отдалечени от авариралата атомна централа да са по-силно заразени от тези в непосредствена близост. При попадане на валежи в момента на разпространението на радиоактивния облак ще се формират райони с по-високо замърсяване от съседните им.

От прогнозата на вероятната обстановка могат да се направят следните изводи :

началото на радиоактивното замърсяване за общината се очаква да започне 16-17 часа след аварията в АЕЦ „Козлодуй“: степента на радиоактивното замърсяване за отделните региони, и населени места ще зависи силно от метеорологичните условия;

определянето на зоните на радиоактивно замърсяване, районите, участъците, контрола за степента на замърсяване на въздуха – ще определят необходимите сили, средства и мероприятия за ликвидиране на последствията от аварията.

➤ Транспортни произшествия.

При инциденти по време на транспортиране ще възникнат локални зони (огнища), създаващи непосредствена опасност за обслужващия персонал. Същите не представляват опасност за населението, но могат да станат обект на посегателство, криминален трафик и радиационен тероризъм .

Инциденти са възможни по пътната мрежа на общината (особено по пътищата първа, втора и трета степен на поддържане), железопътните линии Карлово- Пловдив, Карлово –София ,Карлово – Бургас и други.

При инциденти:

- на автомобили превозващи промишлени отровни и радиоактивни вещества може да се очаква образуване на локални зони (огнища) на химическо или радиоактивно замърсяване, а също замърсяване на повърхности и подпочвени води и други поражения на околната среда.

- по ж.п. линиите ще има голям брой жертви и пострадали и ще бъдат нанесени значителни материални щети.

- при превоз на гориво-смазочни материали или промишлени отровни вещества се очаква възникване на пожари и огнища на химическо замърсяване.

със самолети и други ще има жертви и разрушения, пожари и замърсявания на околната среда.

Животинска и човешка епидемия

Биологично заразяване на хора, животни и растения

Съществуващите икономически условия и структура на селското стопанство, географското разположение на общината, влошената епизоотична и епифитотична обстановка, недостатъчният контрол при търговията и вносно-износния режим с живи животни и продукти от животински и растителен произход създават условия за възникване на огнища на биологично заразяване, или при възникване на нови заразни болести с потенциален риск от епидемиологично разпространение.

Огнища на биологично заразяване са територията с намиращите се на нея хора, животни, съоръжения, материални ценности и околна среда, подложени на непосредственото въздействие на бактериалните агенти и токсини, които са в състояние да бъдат източници на разпространение на инфекциозни заболявания сред хора, животни и растения.

Възникването на огнища на биологично заразяване може да стане чрез вдишване на заразен въздух, употреба на заразени хранителни продукти и вода, чрез ухапване от заразени насекоми, кърлежи или гризачи, а също и при установяване на контакт с болни хора, животни или заразени предмети. Чрез въздушни маси може да бъде пренесена популация от насекоми. Не е изключена и диверсия. Най-често се заразяват водоизточници, складови помещения, фуражи, земеделски площи.

Размерите на огнището на биологичното заразяване зависят от биологичните агенти, техните количества и методите на приложение, от плътността на населените места, от наличието на възприемчиви животни и растения, метеорологичните условия, от годишния сезон и характера на времето в момента на появяването им.

Грипът е най-разпространената инфекция в света. Броят на заболялите от него превишава неколкостранно този от всички остри инфекции, а жертвите му надхвърлят загиналите от двете световни войни взети заедно. Всяка година от грип боледуват 5 милиона души: половин милион умират, а по време на пандемия грипният вирус може да обиколи света за ден-два и да порази до 50% от населението на земята. В България регистрираните случаи на заболяли от грип годишно са около 300 хиляди по данни на Националния център по инфекциозни и паразитни болести. Вирусът мутира толкова бързо, че никой никога не придобива пълен имунитет.

Заплаха за бедствие	Параметри на бедствието	Класификация на бедствието			
		малко	средно	голямо	Катастрофално
-по хората	Брой хора, попадащи в зоната на епидемията	До 5000 човека	До 10000 човека		
-по животните	Брой животни, попадащи	До 3000 глави	До 5000 глави		

	в зоната на епидемията	на добитък	добитък		
-по растенията	Площ на заразените растения				

Терористични действия

Терористичните действия са предварително обмислени и детайлно планирани. Извършват се от организации с различен консперативен ред или консперативна клетъчна структура.

Тероризмът е междудържавна или вътрешнодържавна престъпна дейност, изразяваща се в използване на насилие и заплахи за постигане на конкретни политически цели и най-вече – отслабване и дестабилизация на съществуващото държавно управление. Тероризмът е престъпление, извършвано по политически, икономически и обществени подбуди. Определянето на критериите, характеризиращи едно или друго деяние като "тероризъм" е от съществено значение за дефинирането на самото деяние, а от там за изработване на успешна стратегия за борба с него.

Терористичният акт е вид извънредно произшествие, криза, която се характеризира с внезапност, неопределеност, сложност за вземане на решение, често със значителни загуби и стресово състояние на хората. Обекти на терористични актове са публични личности (както български така и чужди граждани), превозни средства, сгради и прояви с масово събиране на хора като например зали, ритуални домове, транспортни средства, гари, големи магазини, и т.н. С развитието на технологиите се появили и т.н. кибертерористи. Техни основни обекти за поразяване са информационните системи, управляващи сложни технологични процеси, както и информационните системи в държавното управление, финансите, отбраната и т.н.

В условията на усложнена криминогенна обстановка и в резултат на терористични действия е възможно преднамерено предизвикване на бедствия, аварии и катастрофи с тежки последици.

Тази дейност на отделни хора или групировки може да доведе до възникване на тежки бедствия, аварии и катастрофи, даване на човешки жертви и материални щети.

Най-често обект на терористична дейност са търговски обекти, леки автомобили, жилищни сгради и др.

На територията на Община Карлово най-сериозни последици ще възникнат, ако се извърши атентат срещу военни обекти, газстанциите и бензиностанциите и по хидротехническите съоръжения, в това число - заразяване на водоизточниците в района.

1.3. Анализ на възможните бедствия и прогноза за последиците от тях върху населението, националното стопанство (икономиката), инфраструктурата и околната среда.

На територията на общината е възможно възникването на бедствия и аварии (с природен или техногенен характер), способни да причинят голям брой човешки жертви и да нанесат големи материални щети. Те могат да бъдат предизвикани от земетресения, наводнения, бурни и ураганни ветрове, свлачища, снегонавявания и обледенявания, катастрофи, масови пожари, промишлени аварии, радиационни аварии или такива с трансграничен пренос на радиоактивни вещества, аварии и инциденти с токсични вещества, аварии и инциденти с боеприпаси и взривни вещества, особено опасни инфекции и др.

Определяне на потенциално опасните обекти и критичната инфраструктура в община Карлово.

Критична инфраструктура е инфраструктурата, която предоставя услуги, които са жизнено важни за функционирането на нашето общество.

Загубата на услуга, поради нарушаването или унищожаването на дадена критична инфраструктура, може да има сериозно въздействие върху здравето на населението, околната среда, икономиката, общественото доверие и сигурността. Сложната взаимозависимост между различните инфраструктури означава, че от дадено събитие може да произтече и ефектът на доминото върху инфраструктури, които не са непосредствено и явно свързани със засегнатата. Това налага осигуряване защитата на критичните инфраструктури, обхващаща всички опасности за тях – природни бедствия, човешка дейност и терористични заплахи. Съсредоточеността е и върху обектите, които са организационно и/или икономически обособена част от критичната инфраструктура, но ключова за нормалното функциониране, непрекъснатостта и целостта и.

Анализът и оценката на риска за критичните инфраструктури е ключов за цялостната им защита. Той идентифицира както опасностите, така и вероятностния подход за тяхното проявление, за да се вземат технически и управленски решения за прилагане на конкретни мерки за намаляване на уязвимостта им, с цел елиминиране или минимизиране на възможните щети, предизвикани от въздействието върху тези инфраструктури е необходимо. Определяне на значимите критични места и потенциално опасните обекти (инфраструктура, производства) на територията на общината.

Определяне на критичната инфраструктура. Критичната инфраструктура на територията на общината е съгласно Категоризация на потенциално опасните обекти по степен на уязвимост, важност и риск за населението.

2. Качествена оценка на рисковете в района.

Рискът се дефинира като вероятност да се случи нещо, което ще има вредни последствия (за живота или здравето на населението, имуществото или за околната среда). Рискът се измерва по отношение на вредните последствия и вероятността.

Оценката на риска е част от процеса на управление на риска и включва конкретни стъпки: идентификация и първоначално описание на риска, анализ и преценяване на риска. Подходът за управлението на риска от бедствия, се основава на принципите и методите в БДС ISO 31000: „Управление на риска – принципи и указания“ и БДС ISO 31010: „Управление на риска – методи за оценяване на риска“.

В таблица №1 – шаблон за оценка на риска са нанесени всички опасности,

За целите на оценката на риска са дефинирани четири области на вредните последствия, които се вземат предвид. Областите на вредните последствия от съответния риск, на които трябва да се обърне внимание в сценариите при описване на последствията са:

- Социални последствия (**С**) - последствия за хората и прекъсване на нормалната социална функция – потенциалният брой на загиналите, на сериозно пострадалите или болелите, както и броят на непосредствено засегнатите хора – евакуирани/преместени и временно настанени лица;

- Последствия за инфраструктурата (**И**) - поражения на сгради, съоръжения, прекъсване на доставките на основни стоки/услуги;

- Икономически загуби (З) - общите загуби в лева за всички категории, включително разходите за лечение, разходите за незабавни или дългосрочни мерки за възстановяване, разходите от прекъсване на икономическата дейност, косвени социални разходи и други преки и косвени разходи;

- Последствия за околната среда (О) - въздействие върху географията на района с последствия за околната среда, релефа, природните ресурси - разходите за възстановяване на околната среда или щетите върху околната среда.

Анализът на последствията може да бъде представен в табличен вид. В таблица по-долу е даден списък на опасностите, които могат да засегнат община Карлово:

Таблица 1

Източник на риск	Области на вредните последствия			
Опасности	Социални последствия (С)	Последствия за инфраструктурата (И)	Икономически загуби (З)	Последствия за околната среда (О)
Земетресения	•	•	•	•
Наводнения	•	•	•	•
Снегонавявания и обледяване	•	•	•	
Свлачища	•	•	•	•
Силни бури		•	•	
Горски и полски пожари			•	•
Радиоактивно замърсяване	•		•	•
Химично замърсяване. Промислени аварии, свързани с отделяне на опасни вещества	•	•	•	•
Биологично заразяване	•		•	•
Пожар в урбанизирани територии	•	•	•	
Големи пътно- транспортни произшествия	•		•	

След идентифициране и характеризиране (описване) на рисковете от бедствия, вторият етап в оценката на риска е извършване на анализ на риска.

Анализът на риска включва разглеждане на вероятността и последствията от всеки един риск (определени от характеристиките на риска, установени в първия етап от процеса на оценката на риска). Анализът на риска включва разглеждане на източниците на рискове, последствията от тях и вероятността за възникване на тези последствия. Определят се факторите, които влияят върху последствията и вероятността. Рискът се анализира в контекста на съществуващите мерки за контрол (съществуващ контрол на риска), като се обединяват оценките на последствията и вероятността.

В зависимост от обстоятелствата, анализът на риска може да бъде качествен, полуколичествен, количествен или комплексен. Качественият анализ най-често се използва за получаване на обща представа за нивото на риска. На по-късен етап, при необходимост може да бъде извършен по-детайлизиран количествен анализ на риска.

При качествения анализ на риска за всяка определена опасност се определят критериите за вероятността и последствията от Таблица №2 и Таблица №3.

Таблица № 2

Критерии за последствията

Ниво	Описание	Детайлно описание
1	Незначителни	Няма ранени, малко или никакви щети, малки финансови загуби.
2	Малки	Необходимост от оказване на първа помощ, малки щети по сградите, средни финансови загуби.
3	Умерени	Необходимост от медицинско лечение на пострадалите, умерени щети по сгради и по инфраструктурата, високи финансови загуби.
4	Големи	Значителни наранявания, високо ниво на щети по сгради и инфраструктура, големи финансови загуби.
5	Катастрофални	Смъртни случаи, повечето сгради и инфраструктура са сериозно повредени, огромни финансови загуби.

Таблица №3

Критерии за вероятност

Ниво	Описание	Детайлно описание	Индикативен среден период на повтораемост	Индикативна честота
A	Много вероятно	Очаква се да възникне в повечето случаи. (Много документирані събития и доказателствени факти)	≤ 1 година	Един или повече пъти в годината
B	Вероятно	Вероятно е да възникне в повечето случаи. (Много документирані събития. Случили се в близкото минало събития в други съпоставими области/общини/ територии. Голяма възможност, причина или условие за възникване.)	≤ 10 години	Един или повече пъти на 10 години
C	Възможно	Може да възникне в даден момент. (Малък брой документирані събития. Случили се в близкото минало събития в други съпоставими	≤ 100 години	Един или повече пъти на 100 години

		области/общини/ територии. Малка възможност, причина или условия за възникване.)		
D	Малко вероятно	Може би ще възникне в даден момент. (Много малко документирані събития или доказателствени факти; Няколко случили се в близкото минало събития в други съпоставими области/общини/територии. Много малка възможност, причина или условия за възникване.)	≤ 1000 години	Един или повече пъти на 1000 години
E	Много рядко	Може да се случи само при изключителни обстоятелства. (Няма документирані събития или други доказателствени факти; Няма случвали се събития в други съпоставими области/общини/територии. Изключително малка възможност, причина или условия за възникване.)	>1000 години	По-малко от един път на 1000 години

За представяне на качествената оценка на риска е използвана матрица за анализ на риска, определена от определените два фактора: вероятност и последствия, като тя се получава от комбинацията на Таблицы № 2 и 3. Използвайки матрицата за анализ на риска, идентифицираните рискове са класифицирани в едно от четирите нива: Екстремно, Високо, Умерено и Ниско.

Екстремно ниво на риск - това са критични рисковете, на които е необходимо да се обърне специално внимание и да се предприемат мерки за тях с висок приоритет.

Високо ниво на риск - това са значими рискове, с достатъчно голям потенциал на вредните последствия, за които също трябва да се предприемат приоритетно мерки.

Качествена матрица на риска

Вероятност (от таблица3)	Последствия (от таблица2)				
	1 Незначителни	2 Малки	3 Умерени	4 Големи	5 Катастрофални
Много вероятно	Ниско	Умерено	Високо	Екстремно	Екстремно
Вероятно	Ниско	Умерено	Високо	Високо	Екстремно
Възможно	Ниско	Умерено	Умерено	Високо	Високо
Малко вероятно	Ниско	Ниско	Умерено	Умерено	Умерено
Много рядко	Ниско	Ниско	Ниско	Умерено	Умерено

Умерено ниво на риск - това са по-малко значими рискове. Това означава, че те трябва да се наблюдават, за да се гарантира, че са предприети подходящи мерки.

Ниско ниво на риск - справянето с тези рискове може да бъде предмет на планирането на отделните компетентни органи.

Преценяването на риска осигурява полезен начин за определяне на приоритетите за значимите рискове за СНРБ.

Използваният модел за приоритизирането на рисковете е базиран върху следните критерии:

Сериозност – относителните вредни последици върху хората и/или щетите в лева.

Управляемост – относителната способност за намаляване на риска (чрез средства за управление на риска).

Нарастване – степента на нарастване на риска – чрез увеличаване на вероятността да настъпи екстремно събитие, чрез увеличаване излагането (на хора, сгради, съоръжения и околната среда) на опасността или комбинация от двете.

Критерият „Сериозност“ има най-голяма относителна тежест.

За всеки риск се определят потенциалните вредни последствия в следните области:

Социални последици (С) – последици за хората и прекъсване на нормалната социална функция – потенциалният брой на загиналите, на сериозно пострадалите или болелите, както и броят на непосредствено засегнатите хора – евакуирани/преместени и временно настанени лица;

Последици за инфраструктурата (И) – поражения на сгради, съоръжения, прекъсване на доставките на основни стоки/услуги;

Икономически загуби (З) – общите загуби в лева за всички категории, включително разходите за лечение, разходите за незабавни или дългосрочни мерки за възстановяване, разходите от прекъсване на икономическата дейност, косвени социални разходи и други преки и косвени разходи;

Последици за околната среда (О) – въздействие върху географията на района с последици за околната среда, релефа, природните ресурси – разходите за възстановяване на околната среда или щетите върху околната среда.

За всеки риск са определени нивата на потенциални вредни последици по всяка от горепосочените области, като е използвана скала от 1 до 5 от долната таблица.

Таблица № 4

Ниво	1	2	3	4	5
Описание	Незначителни	Малки	Умерени	Големи	Катастрофални
Критерии	Детайлно описание на последствията				
СОЦИАЛНИ ПОСЛЕДСТВИЯ					
Потенциален брой на загиналите	Потенциален брой на смъртни	Потенциален брой на смъртни	Потенциален брой на смъртни	Потенциален брой на смъртни	Потенциален брой на смъртни

	случаи непосредств ено причинени от опасното събитие (бедствие): < 1 на 10 000 000 души от населението на територията на общината	случаи непосредств ено причинени от опасното събитие (бедствие): > от 1 на 10 000 000 души от населението на територията на общината	случаи непосредств ено причинени от опасното събитие (бедствие): > от 1 на 1 000 000 души от населението на територията на общината	случаи непосредств ено причинени от опасното събитие (бедствие): > от 1 на 100 000 души от населението на територията на общината	случаи непосредств ено причинени от опасното събитие (бедствие): > от 1 на 10 000 души от населението на територията на общината
Потенциале н брой на сериозно пострадали те или заболелите	Тежки наранявания * на по-малко от 1 на 10 000 000 души от населението на територията на общината или сериозни наранявания ** на по- малко от 1 на 1 000 000 души от населението, или малки наранявания *** на хора	Тежки наранявания * съпътстващи дългосрочна или трайна неработоспо соб-ност на по-малко от 1 на 10 000 000 души от населението на територията на общината или сериозни наранявания **, повече от 1 на 1 000 000 души от населението. Броят на пострадалит е е във възможности те на наличните здравни ресурси.	Тежки наранявания * съпътстващи дългосрочна или трайна неработоспо соб-ност на по-малко от 1 на 1 000 000 души от населението на територията на общината или сериозни наранявания **, повече от 1 на 1 00 000 души от населението. Броят на пострадалит е може да надхвърли възможности те на наличните здравни ресурси.	Тежки наранявания * съпътстващи дългосрочна или трайна неработоспо соб-ност на по-малко от 1 на 1 00 000 души от населението на територията на общината или сериозни наранявания **, повече от 1 на 10 000 души от населението. Броят на пострадалит е надхвърля възможности те на наличните здравни ресурси. Здравни ресурси от други области, трябва да бъдат ангажирани.	Тежки наранявания* съпътстващи дългосрочна или трайна неработоспо соб-ност на по-малко от 1 на 1 0 000 души от населението на територията на общината или сериозни наранявания* *, повече от 1 на 1 000 души от населението. Броят на пострадалите надхвърля възможности те на наличните здравни ресурси. Здравни ресурси от цялата страна, трябва да бъдат ангажирани.
Потенциале н брой на хората,		Броят на евакуиранит е/	До 100 евакуирани / преместени	До 1000 евакуирани / преместени	До 1000 евакуирани / преместени и

засегнати непосредст вено от опасното събитие (бедствие)		преместенит е и временно настанени лица за период < 72 часа е във възможности те на местните власти. Не е необходима външна помощ.	и временно настанени лица за период от няколко дни до седмици. Броят на преместенит е и временно настанени лица може да надхвърли възмо- жностите на местните власти.	и временно настанени лица. Броят на преместенит е и временно настанени лица надхвърля възможности те на местните власти. Необходима е външна помощ.	временно настанени лица. Необходима е външна помощ.
---	--	--	--	--	--

ПОСЛЕДСТВИЯ ЗА ИНФРАСТРУКТУРАТА

Материални щети	Никакви или малки щети.	Малки щети по сградите.	Умерени щети по сградите и инфраструкту рата	Високо ниво на щети по сградите и инфраструкту рата	Повечето от сградите и инфра- структурата са сериозно увредени.
Прекъсване на доставките на основни стоки/услуги	Ограничени смущения, намаляване на доставките на основни стоки/услуги в размер $\leq$ 10%.	Леки смущения, намаляване на доставките на основни стоки/услуги в размер $\leq$ 30%. Засегнато е население на малка част от територията на общината	Тежки смущения, намаляване на доставките на основни стоки/услуги в размер $\leq$ 50%. Засегнато е част от населението на средна до голяма част от територията на общината	Много сериозни смущения, намаляване на доставките на основни стоки/услуги в размер $\leq$ 80%. Засегната е голяма част от населението на територията на общината.	Изключителн о Сериозни смущения, намаляване на доставките на основни стоки/ услуги в размер $\leq$ 100%. Засегната е по- голямата част от населението на територията на общината

ИКОНОМИЧЕСКИ ЗАГУБИ

Загуба на стопанска дейност и /или стойност на активите	Икономическ и спад на стопанската дейност и / или загуба на активи на стойност < 0.003% от	Икономическ и спад на стопанската дейност и / или загуба на активи на стойност > 0.003% от	Икономическ и спад на стопанската дейност и / или загуба на активи на стойност > 0.03% от	Икономическ и спад на стопанската дейност и / или загуба на активи на стойност > 0.3% от	Икономическ и спад на стопанската дейност и / или загуба на активи на стойност > 3% от
--	---	---	--	---	---

	брутния вътрешен продукт в общината.	брутния вътрешен продукт в общината.	брутния вътрешен продукт съответната община.	брутния вътрешен продукт съответната община.	брутния вътрешен продукт съответната община.
ПОСЛЕДСТВИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА					
Загуби на биологични видове и/или естествения ландшафт	Няма увреждания за екосистемит е.	Малки увреждания за екосистеми и биологични видове от регионално значение.	Малки увреждания за екосистеми и биологични видове от национално значение и/или значителни загуби или увреждане на екосистемат а или на биологични видове от местно или регионално значение.	Малки увреждания за екосистеми и биологични видове от национално значение и/или значителни загуби или увреждане на екосистемат а или на биологични видове от регионално значение и/или тежки увреждания за екосистемат а или биологични видове от местно или регионално значение.	Трайно унищожаване на екосистемата или биологични видове от местно, регионално или национално значение и/или тежки увреждания за екосистемата или биологични видове от регионално или национално значение и/или значителни загуби или увреждане на екосистемата или на биологични видове от национално значение.
Поражения за околната среда	Незначителн и екологични щети.	Малки екологични щети.	Умерени екологични щети.	Големи екологични щети.	Катастрофал ни /непоправими екологични щети.

*Тежки наранявания – наранявания, които поставят в опасност живота, ако не се окаже спешна медицинска помощ и незабавно лечение в болница. Примери са неконтролируем кръвоизлив, перфорирани органи, други вътрешни наранявания.

**Сериозни наранявания – наранявания, за които се изискват специални медицински грижи (включително хирургична намеса) и лечение в болница, но няма непосредствена опасност за живота. Примери са фрактура на кост, загуба на съзнание, изгаряния и др.

***Малки наранявания – леки наранявания, за които се изисква оказване на първа медицинска помощ и наблюдение. Примери за такива наранявания са леки порезни рани, леки изгаряния, удар в главата без загуба на съзнание и др.

При изчисляване на потенциалния брой на смъртни случаи, наранени или заболели хора, се закръглява до най-близкото цяло число. Например потенциалният брой на смъртни случаи при бедствие за население от 150 000 души на дадена територия (област или община):

- при 15 или повече потенциални жертви, последствията по Таблица №4 се оценяват като Катастрофални;

- при 2 или повече потенциални жертви (закръглено на 2 от 1,5), последствията по Таблица №4 се оценяват като Големи;

- при 1 смъртен случай, последствията по Таблица №4 се оценяват като Умерени.

В шаблон за оценка на риска, за всеки риск е нанесено определеното ниво на последствия, със стойност от 1 до 5 за всеки един от четирите фактора на критерия „Сериозност“. Нивото на вредните последствия по критерий „Сериозност“ получава крайна числова стойност в колоната „Резултат“ по формулата : „Сериозност“ = $0.5 \times (C) + 0.25 \times (И) + 0.15 \times (З) + 0.1 \times (О)$.

Критерий „Управляемост“ включва, както определяне на трудността на управление на риска от съответната опасност, така и определяне на текущото ниво на управление чрез превенция, готовност, реагиране и възстановяване.

Има 9 комбинации на трудност и усилие. Тези комбинации са разпределени в 5- степенна скала за ниво на „Управляемост“, както е показано по-долу в Таблица №5.

За всеки един риск определяме нивата на „Управляемост“ по отношение на превенция, готовност, реагиране и възстановяване, въз основа на комбинацията „трудност на управление“ и „текущо ниво“ на положените усилия.

Таблица №5

Трудност на управление	Текущо ниво (Превенция, Готовност, Реагиране и Възстановяване)	Ниво на „Управляемост“
Ниска	Високо	1
Ниска	Средно	
Средна	Високо	2
Средна	Средно	
Висока	Високо	3
Ниска	Ниско	
Средна	Ниско	4
Висока	Средно	
Висока	Ниско	5

Крайната числова стойност за критерий „Управляемост“ за всеки риск е изчислена поотделно като средноаритметична стойност на сумата от числовите стойности на определените нива на „Управляемост“ (по скалата от 1 до 5 в Таблица № 5) по отношение на превенцията, готовността, реагирането и възстановяването и е нанесена в шаблон за оценка на риска.

Критерий „Нарастване“ се формира въз основа на комбинация от „нарастването на вероятността за настъпване на събитието“ и „промяна в излагането на общността“. Има 9 комбинации на „нарастването на вероятността“ и „промяна в излагането на общността“, ако всяко от тях се оценява по 3-степенна скала (ниско/средно/високо). Тези комбинации са групирани в 5 степени, както е показано в Таблица № 6.

Таблица № 6

Нарастване на вероятността за настъпване на събитие	Промяна в излагането на обществото	Ниво на „Нарастване“
Ниска	Ниско	1
Ниска	Средно	
Средна	Ниско	2
Средна	Средно	
Ниска	Високо	3
Средна	Високо	
Висока	Ниско	4
Висока	Средно	
Висока	Високо	5

Крайната числова стойност за критерий „Нарастване“ за всеки риск е изчислена поотделно и нанесена в шаблона за оценка на риска.

След определянето на числовите стойности по трите критерия („Сериозност“, „Управляемост“ и „Нарастване“) в процеса на „преценяване на риска“ се получава крайна числова стойност за всяка идентифицирана опасност. В таблица №7 е дадена оценката и анализа на риска за всички опасности.

Крайната числова стойност е изчислена като сума от получените в процеса на „преценяване на риска“ числови стойности по критериите „Управляемост“, „Нарастване“ и удвоената стойност по критерия „Сериозност“.

В шаблона за оценка на риска след формирането на крайните числови стойности за всяка от опасностите, същите са сортирани във възходящ ред, с цел подпомагане определянето на мерките и дейностите за намаляване на риска от бедствия и откриването на подход за управлението на съответния риск.

Таблица 7

№	Опасности	Крайна числова стойност
1.	Наводнения	13.5
2.	Силни бури	
3.	Суши	5.7
4.	Поледици	5.0
5.	Земетресения	5.8
6.	Градушки	12.3
7.	Пожар градски условия	6.0
8.	Снегонавявания	12.5
9.	Разрив на опасни вещества	9.5
10.	Въздушен транспорт	15.5
		6.3

11.	Автомобилен транспорт	9.8
12.	Железопътен транспорт	11.6
13.	Скъсяване на язовирна стена	14.3
14.	Животинска епидемия	3.0
15.	Човешка епидемия	10.4
16.	Пожар опасни вещества	14.0
17.	Разрушаване на пътната инфраструктура	7.5
18.	Радиоционна опасност	14.3

4. Преценяване и приоритизиране на рисковете и идентифициране на потенциални мерки за въздействие чрез превенция, готовност, реагиране и възстановяване.

След извършване на анализа на риска и степенуване на всяка една опасност по отношение на нивото на риск, СНРБ към община Карлово взе решение за границата и нивата на риск, за които да се извърши по-нататъшното преценяване за рискове с нива: „Умерено“, „Високо“ и „Екстремно“. Същите са нанесени в шаблона за оценка на риска.

Таблица №1 - оценка на риска от бедствия на територията на община Карлово

№ по ред	Идентифициран е на опасностите	Анализиране на риска			Преценяване на риска											Общ сбор	
		Вероятност	Последствия	Ниво на риск	Сериозност					Управляемост							Нарастване
					Социални последствия за	Инфраструктурата	Икономически загуби	Последствия за околната среда	Резултат	Превенция	Готовност	Реагиране	Възстановяване	Средно аритметична стойност			
															(C)		
1	Земетресения	Вероятно	Умерени	Високо	5	4	4	2	8,6	3	3	3	4	3,25	4	15,9	
2	Химично замърсяване, свързано с промишлени аварии и ПТП.																
3	Пандемии по хората	Вероятно	Големи	Високо	3	3	3	3	6	3	3	3	4	3,25	3	12,3	
4	Наводнения	Възможно	Катастрофално	Високо	5	1	4	1	6,9	4	4	4	4	4	1	11,9	
5	Силни бури	Вероятно	Умерени	Високо	3	3	3	3	6,0	3	3	2	3	2,75	3	11,8	
6	Снегонавявания и обледяване	Възможно	Умерени	Високо	2	3	2	2	4,5	4	3	3	4	3,5	3	11,0	
7	Радиоактивно замърсяване	Възможно	Малки	Умерено	2	3	2	1	4,3	4	4	4	4	4	2	10,3	
8	Свлачища	Възможно	Умерени	Умерено	2	1	3	3	4	4	4	4	5	4,25	2	10,3	
		Възможно	Малки	Умерено	2	2	1	1	3,5	3	3	3	4	3,25	3	9,8	

9	Горски и полски пожари	Много вероятно	Малки	Умерено	2	2	2	3	4,2	2	3	2	3	2,5	3	9,7
10	Заразни болести по животните	Вероятно	Умерени	Високо	2	1	3	3	4	2	3	3	4	3	2	9,0
11	Пожар в урбанизирани територии	Много вероятно	Умерени	Високо	2	3	1	1	4	2	2	1	2	1,75	3	8,8

РАЗДЕЛ III. ПРЕВЕНЦИЯ

Целта на раздела е да представи рамката, структурите, ролите, отговорностите и процесите, които могат да бъдат приложени за въздействие върху рисковете и постигане на дългосрочно намаляване на риска от бедствия.

1. Принципи и критерии за намаляване на риска от бедствия в рамките на СНРБ чрез превенция.

Общинският съвет за намаляване на риска от бедствия, службите за спешно реагиране, доставчиците на основни стоки/услуги, териториалната администрация и териториалните звена на централната администрация на изпълнителната власт, юридически лица, включително юридически лица с нестопанска цел, и други, имащи отношение към намаляването на риска от бедствия, планират и провеждат превантивни мерки за защита на населението при бедствия като организират и координират:

- анализа, оценката и прогнозата за характера и последствията от най-често проявяващите се бедствия и извънредни ситуации;
- разработването и актуализирането на Общинския план за защита при бедствия (ОбщПЗБ);
- разработването на Общинската програма за намаляване на риска от бедствия и годишните планове за изпълнението ѝ;
- интегрирането на ОбщПЗБ с регионалните планове за развитие, общинските стратегии за развитие, общинските планове за развитие (по Закона за регионалното развитие), общите и подробни устройствени планове (по Закона за устройство на територията), планове за управление на риска от наводнения (по Закона за водите), инвестиционни програми и проекти за регионално и местно развитие;
- провеждането на мероприятия за усвояване на плановете, чрез провеждане на учения и тренировки;
- провеждането на целенасочено и координирано образование и обучение, като част от програмата за създаване на организация за действие и взаимодействие между органите за управление и силите за провеждане на мероприятия по защитата на населението и извършване на спасителни и неотложни аварийно- възстановителни работи;
- поддържането на непрекъснато денонощно дежурство;
- планирането на временно извеждане и евакуиране на застрашено население, когато е наложително, с предварително определяне на маршрутите и начините на извършване на извеждането, сборни евакуационни пунктове (СЕП), евакуационни центрове (ЕЦ) и места за настаняване (МН);
- планирането на медицинското осигуряване на пострадалото население и на силите участващи в спасителни работи при бедствия;
- планирането на нуждите от снабдяване с храна, вода, лекарства и стоки от първа необходимост и тяхното осигуряване;
- планирането на дейностите по осигуряване и доставка на основни строителни материали за нуждите на неотложните аварийно-възстановителни работи;
- осигуряването на ефективна комуникация със заинтересованите страни и общности, използвайки всички уместни форми с цел повишаване на информираността на населението за риска от възможните бедствия на

територията на Община Карлово, както и за правилата за действие и поведение при възникването им.

- планирането и изграждането на системи за ранно предупреждение и оповестяване на рискови промишлени и хидротехнически обекти.

- обучението на населението за начините на поведение и действие и за изпълнението на необходимите защитни мерки при бедствия, което включва информационни кампании за правилното поведение на населението при различни бедствия и кампании, адаптирани за уязвимите групи в обществото – хора със зрителни и слухови затруднения, с моторни нарушения, възрастни граждани и деца, лишени от родителски грижи и др.

2. Мерки за предотвратяване или намаляване на риска от бедствия

• Мерки за предотвратяване или намаляване на риска от сеизмично въздействие

- изследване, анализ и оценка на сеизмичния риск за територията на Община Карлово;

- приключване на техническата паспортизация на строежите в срок, с акцентиране върху степента на сеизмична осигуреност, вкл. и за недвижимите културни ценности от местно и национално значение;

- упражняване на строг контрол за стриктно спазване на съответната действаща нормативна уредба при териториално-устройственото планиране, инвестиционното проектиране и изпълнението и експлоатацията на строежите;

- усилване на амортизираните и на неосигурените на сеизмични въздействия сгради и съоръжения;

- разработване от община Карлово на сценарии за последствията от силни земетресения, с цел установяване на най-уязвимите места и вземане на допълнителни мерки при необходимост;

- обучение и практическа подготовка на представителите на общинската администрация, териториалните органи на изпълнителната власт, силите за реагиране и населението за действия при земетресение.

• Мерки за предотвратяване или намаляване на риска от наводнения

Мерките за намаляване на риска от наводнение и евентуалните щети при настъпването му, описани в ПУРН са следните:

- разработване и актуализиране на плана за защита при бедствия (в част наводнения);

- ефективно управление на водните нива на язовири и ретензионни водохранилища. Недопускане на преливане през короната на дигите при поройни валежи в сравнително малки водосборни области;

- координация и сътрудничество между всички управленски нива (национално, басейново и местно) от единната спасителна система;

- ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на язовирните стени и съоръженията към тях;

- възстановяване на компрометирани диги и почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна;

- почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия;

- повишаване готовността на населението за реагиране при наводнения чрез провеждане на обучителни и информационни кампании по проблемите, свързани с наводненията;

• **Мерки за намаляване на риска от обилни снеговалежи, снежни бури и заледяване**

Основните дейности по зимно поддържане на пътната мрежа включват подготвителни работи, снегозащита, снегочистване и обезопасяване на пътищата против заледяване и се извършват от Агенция „Пътна инфраструктура“ за републиканските пътища извън границите на урбанизираните територии и платната за движение на републиканските пътища в границите на населените места от община Карлово, и от Община Карлово - за общинските пътища в населените места и четвъртокласната пътна мрежа. Мерките за намаляване на последствията са:

- ежегодна актуализация на Програмата за работа на общината през зимния сезон, с определяне на броя и вида на техниката за снегочистване на пътищата от общинската пътна мрежа. Сключване на договори с физически и юридически лица, чиято техника може да се привлича при усложнена зимна обстановка;

- приоритетно осигуряване на достъп до важни обекти – медицински заведения, електроподстанции, помпени станции за питейна вода, АГРС, учебни и детски заведения и др.;

- подготовка на центрове за настаняване на бедстващи и нуждаещи се хора, намиращи се на територията на община Карлово;

- изготвяне на списъци на лицата на хемодиализа, родилки и други хора, нуждаещи се от медицинска помощ и създаване на организация за тяхното транспортиране до МБАЛ „Д-р Киро Попов“ в гр. Карлово при усложнена метеорологична обстановка;

- непрекъснато следене на метеорологичните условия за своевременно реагиране при очаквани обилни снеговалежи;

• **Мерки за предотвратяване или намаляване на риска от свлачищни процеси**

Мерки за намаляване на риска от свлачищни процеси:

- мониторинг на свлачищните райони на територията на община Карлово;

- недопускане на застрояване в свлачищни райони;

- надеждно отвеждане на дъждовните повърхностни води и задължително изграждане на канализационни системи за отпадните води;

- изграждане на дренажни системи с цел понижаване на нивото на подпочвените води, при необходимост изграждане на подпорни стени (бетонни или гамбионни);

• **Мерки за предотвратяване или намаляване на риска от последствията при радиационна авария**

В резултат на изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда при авария в ядрена централа може да се стигне до радиоактивно замърсяване на част от територията на страната (в частност територията на община Карлово) и до облъчване на лица от населението.

За да се минимизират последиците от това е необходимо:

- поддържане в непрекъснат режим на работа на системите за радиационен мониторинг;
- поддържане на националната система за оповестяване при възникване на авария в АЕЦ или на друго място и своевременно информиране на населението за авария;
- непрекъснат обмен на информацията за радиационната обстановка при възникване на аварийна ситуация;
- разработване на аварийни планове за рискови обекти, съхраняващи и работещи с източници на йонизиращи лъчения с цел създаване на организация за аварийно реагиране и поддържане на аварийна готовност;
- поддържане готовността на екипи за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи (СНАВР) ;
- усвояване на планове за защита при бедствия от общинска администрация, кметствата, юридическите лица (еднолични търговци) и населението;
- обучение на населението за начините на поведение и действие при радиационна авария и повишен радиационен фон.

• **Мерки за предотвратяване или намаляване на риска от авария с опасни химични вещества**

Основната превантивна дейност на институциите и Община Карлово се изразява в информиране на населението за наличието на предприятия и съоръжения, на чиято територия се използват и/или съхраняват опасни вещества в размери, които могат да предизвикат промишлена авария осъществяване на превантивен контрол в тези обекти.

Други мероприятия за предотвратяване и намаляване на последствията от промишлена авария с опасни химични вещества и смеси са:

- предварително прогнозиране на последствията от възникване на промишлени аварии в зависимост от вида, количеството, вредното въздействие и разпространението на опасните химични вещества и смеси;
- ежегоден контрол, чрез планирани и извънредни проверки на рисковите обекти, от страна на отговорните институции, по отношение на изпълнение на управленските, организационните и техническите мерки за осигуряване на пожарната и аварийна безопасност, безопасните условия на труд и политиките за предотвратяване на големи аварии и ограничаването на последствията от тях.
- разработване от Община Карлово на външни аварийни планове на обектите с висок рисков потенциал, съгласуване със съседните обекти, с РИОСВ Пловдив и РСПБЗН Карлово;
- провеждане на тренировки в тези обекти за действия на обектовите команди, основните и съставни части на единната спасителна система и местната изпълнителна власт при аварийна ситуация;
- изграждане и поддържане на локални системи за оповестяване на персонала на предприятието, на съседните обекти и на близоотстоящите населени места при възникване на аварии с отделяне на опасни химични вещества;

- проверка и поддържане в изправност на сиренните системи в населените места в община Карлово.

- **мерки за предотвратяване или намаляване на риска от биологично заразяване (пандемии по хората и заразни болести по животните)**

Мерките по биологична защита са следните:

- мониторинг на рисковите територии;
- приемане, обработка, обобщаване и обмен на информацията;
- информирание на обществото за възможните рискове и действията при биологично заразяване;
- обучение на екипите от частите на единната спасителна система за действия при биологично заразяване;
- планиране, създаване и съхранение на материални запаси (лекарства, ваксини, препарати, тестове и пр.) за подпомагане при биологично заразяване;
- провеждане на обучение на населението по места, организирано от кметовете на общините, за предприемане на необходимите действия при възникване на биологично заразяване.

- **мерки за предотвратяване и намаляване на риска от големи пожари за обекти от промишлеността и критичната инфраструктура**

- изследване, анализ и оценка на риска за възникване на големи пожари в обекти от промишлеността и критичната инфраструктура на територията на Община Карлово;
- създаване на организация по осъществяването на ефективен противопожарен контрол в рисковите обекти и предприемане на превантивни мерки, целящи намаляване на предпоставките от възникване на пожари в обекти от промишлеността и критичната инфраструктура.

- **мерки за предотвратяване и намаляване на риска от големи пожари за горски територии и земеделски масиви**

- изследване, анализ и оценка на риска за възникване на големи пожари в горския фонд и земеделските площи, засети със зърнено-житни, маслодайни и влакнодайни култури на територията на Община Карлово;
- изработване на карти, класифициращи горския фонд по степен на пожарна опасност;
- организиране на взаимодействие с органите на ДГС – Карлово и ДГС - Клисурса за осъществяване на ефективна дейност по намаляване на предпоставките от възникване на пожари в горския фонд;
- създаване на организация по осъществяването на мероприятия за обезопасяване на земеделските масиви и по взаимодействието с органите към МЗХ за предприемане на конкретни мерки целящи намаляване на предпоставките от възникване на пожари;
- създаване на условия и провеждане на успешно пожарогасене на евентуално възникнали пожари;
- ефективно взаимодействие с доброволците от доброволно формирование при община Карлово.

3. Превантивна дейност на институциите и местната власт:

Превантивната дейност включва комплекс от мероприятия, целящи намаляване риска от възникване на бедствия, чрез перманентен контрол в следните групи рискови обекти:

- **Обекти по чл.35 от ЗЗБ** - Юридически лица и еднолични търговци, собственици и ползватели, осъществяващи дейност в обекти, представляващи строежи по чл. 137, ал. 1, т. 1, буква "г" от Закона за устройство на територията, която представлява опасност за възникване на бедствие.

Проверките се извършват от следните институции Регионална служба „Пожарна безопасност и защита на населението” – Карлово; Районно управление на МВР гр. Карлово, Регионална инспекция по околната среда и водите – Пловдив; Регионална здравна инспекция – Пловдив; Инспекция по труда – Пловдив и представител на общинската администрация.

Акцентът на проверките е насочен към: изпълнение на предходни предписания; наличие и годност на индивидуални и колективни средства за защита и състоянието им; актуализация и съгласуваност на обектовите аварийни планове; практическо проиграване на аварийните планове; наличие на система за ранно предупреждение и оповестяване; наличие на пожароизвестителни и пожарогасителни системи; наличие на актуален щаб за координация, алгоритъм за оповестяване и връзка със съответните общински и областен щабове за изпълнение на плана за защита при бедствия и координация с националния щаб; наличие на аварийни екипи и техническа обезпеченост; наличие на определено длъжностно лице за ръководител на място до пристигане на частите на Единната спасителна система; спазване на екологичното законодателство и нормативната уредба за ЗБУТ, здравни изисквания, изисквания на техническия контрол и др.

За проверяваните обекти се изготвят констативни протоколи, в които при констатирани нередности и нарушения се издават задължителни предписания със съответни срокове за отстраняването им.

РАЗДЕЛ IV. ГОТОВНОСТ

Съгласно §1, т. 25 от Допълнителните разпоредби към ЗЗБ,

Готовност са знанията и способностите на държавни структури, организации, общности и хора, които спомагат за предвиждането, реагирането и ликвидирането на последствията от вероятни, неизбежни, случващи се или случили се бедствия, постигнати в резултат на предварително предприети действия.

Целта на раздела е да се извърши преглед на текущите нива на организационна готовност и готовността на населението. Представяне на капацитета и възможностите за реагиране и възстановяване при бедствия.

1. Описание на текущите нива на готовност на съставните части на ЕСС

Общата оценка за готовността на съставните части на ЕСС съгласно извършения анализ в раздел „Профил на риска“ е малко над средна, което се дължи и на факта, че гр. Карлово е и общински център и тук са съсредоточени основните сили на 61 мбр. , РСПБЗН , РУ на МВР, силите и средствата на община Карлово, МБАЛ „Д-р Киро Попов“ и др.

Готовността на населението е на по ниско ниво, тъй като все още витае остарялото разбиране, „мен не ме интересува има структури, които трябва да

свършат всичко“. През годините приоритетно е обръщано по-голямо внимание на обучението по защита при бедствия и пожарна безопасност на деца, ученици и преподаватели в системата на предучилищното и училищното образование и затова можем да приемем, че младите част от населението е по добре подготвена.

2. Проблеми, възникващи от текущите нива на готовност, свързани със спецификата на района на действие на СНРБ;

- Персоналът за координация при реагиране и възстановяване не е подходящо обучен за ефективно изпълнение на задълженията си.

- Координацията между съставните части на ЕСС в случай на бедствия не е на необходимото ниво.

- Не са включени в ПЗБ, доставчиците на основни стоки/услуги, които са от значение за реагирането и възстановяването при бедствия.

- Ниско ниво на обществена информираност за опасностите, възможните последствия и необходимите действия на населението, което не може да осигури ефективна готовност;

- Нужда от повишаване на осведомеността на населението, с цел адекватно реагиране при ранно предупреждение и оповестяване при бедствия (формално, неформално и естествено);

- Липса на ключови показатели за готовността на населението (като съотношението на хората запасили се с достатъчно вода, храна, приспособления за готвене и подслон при бедствия).

3. Описание на мерките за готовност, свързани с поддържането и подобряването на готовността, включващи планиране, обучение и тренировки;

Проблеми свързани с готовността	Връзка с НСНРБ	Мерки за готовност	Методи/способи за изпълнение на мерките	Средства и действия
Координацията между съставните части на ЕСС в случай на бедствия не е на необходимото ниво.	Изграждане на капацитет за управление на риска от бедствия на всички административни нива на управление	Постигане на изискващото се ниво на взаимодействие и координация между участниците в реагирането и възстановяването при бедствия;	Провеждане на обучения, тренировки и учения за подобряване на готовността за реагиране при бедствия, взаимодействието и координацията на органите на изпълнителната власт и съставните части на ЕСС;	Тясно сътрудничество между общината за ИПЗБ и съставните части на ЕСС и провеждане на тренировки и учения за повишаване на степента на готовност, чрез подобряване на взаимодействието и координацията.

Не са включени в ПЗБ, доставчиците на основни стоки/услуги, които са от значение за реагирането и възстановяването при бедствия		Осигуряване посрещането на първоначалните нужди на населението и участниците;	- Включване по подходящ начин в ПЗБ на доставчиците на основни стоки/услуги на общинско ниво;	Сключване на предварителни и договори със доставчиците на основни стоки/услуги.
Ниско ниво на обществена информираност за опасностите, възможните последиствия и необходимите действия на населението, което не може да осигури ефективна готовност		Повишаване информираността на населението	- Провеждане на обучение на населението за рисковете от бедствия, начините на поведение и действие и за изпълнението на необходимите защитни мерки; - Подобряване информираността на населението и действията, които следва да предприемат според съответната опасност.	Провеждане на информационни кампании за правилното поведение на населението при различни бедствия и кампании, адаптирани за уязвимите групи в обществото – хора със зрителни и слухови затруднения, с моторни нарушения, възрастни граждани и деца, лишени от родителски грижи и др.

4. Описание на методите и средствата, необходими за изпълнение на мерките;

Един от основните начини за изпълнение на мерките за готовност е обучение на органите за управление, силите за реагиране и населението.

Цялостната организация по подготовката на органите за управление, силите за реагиране и населението се извършва под ръководството на кмета на общината и членовете на общинския СНРБ.

Обучение на членовете на Общински щаб за изпълнение на плана за защита при бедствия чрез междуправителствени тренировки по симулиране и проиграване на кризисни ситуации свързани с бедствия от природен и техногенен характер.

Обучението на органите за управление се извършва чрез организиране и провеждане на щабни тренировки и учения на общинско ниво и във фирмите и обектите разположени на територията на общината, като особено внимание се обръща на процеса на вземане на бързи и адекватни управленски решения, свързани с изпълнение мероприятията, заложи в настоящия план.

Обучението на населението се извършва на доброволен принцип чрез изнасяне на лекции по месторабота, чрез местните средства за масово осведомяване и чрез провеждане на практически занятия за реагиране при бедствия.

Всяка година в обектите от националното стопанство, основните и средни училища и детските градини в общината се организират и провеждат практически занятия и учения с участието на силите от единната спасителна система, доброволните формирования и личния състав на обектите.

Подготовката на съставните части на единната спасителна система се извършва чрез провеждане на тренировки и учения. Целта на тренировките е установяване състоянието на комуникационно-информационната система и готовността на екипите за реагиране. Ученията се планират и провеждат за подобряване на взаимодействието и координацията на съставните части на единната спасителна система, органите на изпълнителната власт и доброволните формирования за реагиране при бедствия.

5. Задължения, подпомагащи планирането на готовността и описание на дейностите, свързани с готовността.

Общинският съвет за намаляване на риска от бедствия, службите за спешно реагиране, доставчиците на основни стоки/услуги, териториалната администрация и териториалните звена на централната администрация на изпълнителната власт, юридически лица, включително юридически лица с нестопанска цел, и други, имащи отношение към намаляването на риска от бедствия, провеждат мерки за повишаване на степента на готовност на силите и средствата за защита на населението при бедствия като организират и извършват:

- периодична актуализация на анализа, оценката и прогнозата за характера и последствията от най-често проявяващите се бедствия и извънредни ситуации;
- мероприятия за усвояване на планове, чрез провеждане на учения и тренировки;
- целенасочено и координирано образование и обучение, като част от програмата за създаване на организация за действие и взаимодействие между органите за управление и силите за провеждане на мероприятия по защитата на населението и извършване на спасителни и неотложни аварийно- възстановителни работи;
- поддържането на непрекъснато денонощно дежурство;
- периодична актуализация и проиграване на планове за временно извеждане и евакуиране на застрашено население, маршрутите и начините на извършване на извеждането, сборни евакуационни пунктове (СЕП), евакуационни центрове (ЕЦ) и места за настаняване (МН);
- периодична актуализация на планове за медицинското осигуряване на пострадалото население и на силите участващи в спасителни работи при бедствия;
- периодична актуализация на нуждите от снабдяване с храна, вода, лекарства и стоки от първа необходимост и тяхното осигуряване;

- планирането и изграждането на системи за ранно предупреждение и оповестяване на рискови промишлени и хидротехнически обекти.

- обучението на населението за начините на поведение и действие и за изпълнението на необходимите защитни мерки при бедствия, което включва информационни кампании за правилното поведение на населението при различни бедствия и кампании, адаптирани за уязвимите групи в обществото – хора със зрителни и слухови затруднения, възрастни граждани и деца, лишени от родителски грижи и др.

РАЗДЕЛ V. РЕАГИРАНЕ

Съгласно §1, т. 24 от Допълнителните разпоредби към ЗЗБ, Реагиране - са действията, които са предприети по време на или непосредствено след бедствието с цел спасяване на човешки живот, намаляване на въздействията върху здравето, осигуряване на обществената безопасност и на основните потребности на засегнатите хора.

Целта на раздела е да регламентира принципите за реагиране, приоритетите, системите, организационната рамка, функциите и задачите на съставните части на ЕСС (структурите и организациите на общинско ниво, партньорски организации), които ще бъдат задействани, развърнати и координирани по време на бедствие.

1. Управление при бедствия

•Кметът на общината:

- организира и ръководи защитата при бедствия на територията на общината;
 - организира, координира и провежда превантивни мерки за недопускането или намаляването на последиците от бедствия;
 - създава организация за ранно предупреждение за бедствия;
 - планира в проекта на общинския бюджет финансови средства за защита при бедствия;
 - създава със заповед общински щаб за изпълнение на общинския план за защита при бедствия и за взаимодействие с щабове по чл. 62а, ал. 2, чл. 63, ал. 2 и чл. 64, ал. 1, т. 10 от Закона за защита при бедствия;
 - със заповед определя ръководител на операциите;
 - координира и контролира разработването и изпълнението на общинската програма за намаляване на риска от бедствия;
 - координира и контролира разработването и изпълнението на общинския план за защита при бедствия;
 - осигурява способностите за реагиране на общината;
 - организира и отговаря за обучението на общинската администрация и населението на съответната община, за начините на поведение и действие при бедствия и изпълнение на необходимите защитни мерки;
 - предоставя данни за изготвянето на областната програма за намаляване на риска от бедствия и на областния план за защита при бедствия;
 - осигурява фургони за живеене, сглобяеми къщи или палатки, ако не разполага с резервни жилища по чл. 45 от Закона за общинската собственост.
- При изпълнение на условията по чл. 48, ал. 3 от Закона за защита при бедствия на територията на общината кметът:
- може да обяви бедствено положение на територията на общината;

- може да привлича юридически и физически лица за предоставяне на помощ в съответствие с възможностите им;
- може да включва в дейностите по защитата и създадените доброволни формирования;
- може да поиска обявяване на бедствено положение от областния управител, когато не могат да бъдат обезпечени дейностите чрез изпълнението на общинския план за защита при бедствия;
- организира и координира временното извеждане и предоставя неотложна помощ на пострадалите лица;
- организира и координира предоставянето на възстановителна помощ на населението при бедствия и оказва съдействие на органите на Агенцията за социално подпомагане;
- организира и контролира извършването на неотложни възстановителни работи при бедствия.

• **Щаб за изпълнение на Общинският план за защита при бедствия, който извършва следните основни дейности:**

- анализ и оценка на обстановката при бедствие;
- предлага на кмета на общината за одобрение решения относно необходимия обем и ресурсно осигуряване на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи за предотвратяване, ограничаване и ликвидиране на последствията от бедствието и за подпомагането на засегнатото население;
- осъществява контрол по изпълнението на задачите и мерките за овладяване на бедствието;
- информира чрез медиите населението за развитието на бедствието, за предприетите действия за неговото ограничаване и овладяване и за необходимите предпазни мерки и действия;
- докладва на кмета на общината за хода на провежданите защитни мероприятия.

Работата на щаба се подпомага от компетентните с оглед характера на бедствието представители на ведомства и институции. За нуждите на щаба могат да се свикват и работни групи от експери. За осъществяването на координацията и взаимодействието на общинско ниво в експертната група се включват представители на компетентните ведомства, имащи отношение по ограничаване и ликвидиране на бедствието.

Координацията на действията на съставните части на Единната спасителна система на територията на Община Карлово се осъществява чрез оперативните центрове на Регионална служба „Пожарна безопасност и защита на населението” - Карлово при спазване изискванията на чл. 29 от Закона за защита при бедствия.

• **Ръководителят на операциите**

- организира и контролира изпълнението на одобрените решения на щаба за изпълнение на плана за защита при бедствия;
- осъществява взаимодействието и координацията между частите на ЕСС, участващи в изпълнението на дейностите по чл. 19, ал. 1 от Закона за защита при бедствия в района на бедствието (чл.31, ал.1 ЗЗБ).

2. Принципи и критерии за реагиране на силите на ЕСС, описание на ролите, функциите и отговорностите при реагиране

Съгласно Глава трета, Раздел I, чл. 19 на Закона за защита при бедствия дейностите по защитата на населението (реагирането) в случай на заплаха или възникване на бедствия се състоят във:

- предупреждение;
- изпълнение на неотложни мерки за намаляване на въздействието;
- оповестяване;
- спасителни операции;
- оказване на медицинска помощ при спешни състояния;
- оказване на първа психологична помощ на пострадалите и на спасителните екипи;
- овладяване и ликвидиране на екологични инциденти;
- защита срещу взривни вещества и боеприпаси;
- операции по издирване и спасяване;
- радиационна, химическа и биологична защита при инциденти и аварии с опасни вещества и материали и срещу ядрени, химически и биологични оръжия;
- ограничаване и ликвидиране на пожари;
- временно извеждане;
- извършване на неотложни аварийно-възстановителни работи;
- ограничаване на разпространението и ликвидиране на възникнали епидемични взривове, епидемии и епизоотии от заразни и паразитни болести;
- други операции, свързани със защитата.

Съгласно чл. 20, ал. 1 Закона за защита при бедствия посочените по-горе се изпълняват от звена, служби и други оперативни структури на:

- министерства и ведомства;
- общини;
- търговски дружества и еднолични търговци;
- центрове за спешна медицинска помощ, други лечебни и здравни заведения;
- юридически лица с нестопанска цел, включително доброволното формирование;
- въоръжените сили.

Практическото взаимодействие по задачи на силите и средствата, на органите и организациите и длъжностните лица, предвидени за участие в настоящият план се основава на нормативно възложените им функции и се осъществява чрез изпълнението на следните задачи по компетентност при реагиране:

• **РУ на МВР – Карлово:**

- провежда държавната политика по националната сигурност и обществен ред на територията на общината;
- предотвратяване и разкриване на престъпления и други нарушения на обществения ред;
- защитава правата и свободите на гражданите и съдейства за упражняването им;
- опазва имуществото на гражданите, държавата, общините и организациите;

- организира и осъществява охраната на учреждения и обекти;
- организира и контролира безопасността на движението по пътищата;
- издирва заподозрени, обвиняеми и подсъдими, укрили се от наказателно преследване и съдени, които са се отклонили от изтърпяване на наказание, безследно изчезнали, както и други лица в предвидени от закона случаи;
- съдейства и взема необходимите мерки за спазване на законите и разпорежданията на държавните органи;
- събира, обработва, използва и предоставя информация за състоянието на обществения ред, борбата с престъпността и за безопасността на движението по пътищата.

• **Районна служба "Пожарна безопасност и защита на населението"-Карлово извършва:**

- пожарогасителна дейност;
- спасителна дейност;
- неотложни аварийно-възстановителни работи;
- оперативна защита при наводнения;
- операции по издирване и спасяване;
- химическа, биологическа и радиационна защита при инциденти и аварии, свързани с опасни вещества и материали, и овладяване на екологични инциденти;
- ранно предупреждение и оповестяване при бедствия и при въздушна опасност на органите на изпълнителната власт и населението;
- методическа и експертна помощ по защита при бедствия на териториалните органи на изпълнителната власт;
- информационно-аналитична дейност;

• **МБАЛ „Д-р Киро Попов“ Карлово**

- Управление действията на медицинският персонал и пребиваващите в болницата при възникване на бедствия за предотвратяване, или намаляване на последиците от бедствието върху населението и лечебното заведение.
- Създаване на организация в лечебно заведение за медицинското осигуряване на населението на общината при бедствия.
- Създаване на необходимата организация в лечебно заведение, за поддържане в постоянна готовност на силите и средствата за действие при бедствия.
- Подготовка на медицинският персонал от болницата и медицинските екипи за действие при възникване на бедствия.
- Създаване на резерви от финансови и материални средства
- Осъществяване и поддържане на постоянно взаимодействие със структурите на регионално и местно ниво, имащи отношение при ликвидиране на последиците при бедствия.

• **Областно пътно управление - Пловдив:**

- ръководи, организира, координира и контролира дейностите по ремонта и поддържането на републиканските пътища;
- разработва и предлага за утвърждаване норми и технически правила за ремонт и поддържане на съществуващите пътища;
- обобщава и анализира информацията за състоянието на републиканските пътища, въз основа на която прави предложения за коригиране и оптимизиране компонентите на системата за управление на поддържането;
- осъществява контрол за специалното ползване на пътищата, разрешава и контролира временното използване на части от пътното платно;
- въвежда временна организация на движението при извършване на строително-ремонтни работи, при природни бедствия и при възникване на опасност за сигурността на движението;
- ръководи, организира и координира дейностите по поддържане на републиканската пътна мрежа при възникване на стихийни бедствия, аварии и катастрофи;

• **„В И К” ООД - Карлово:**

Извършва необходимите анализи и контрол относно качеството и безопасността на питейната вода, в зависимост от създадената обстановка. Организира и провежда собствен /допълнителен/ мониторинг в случай на съмнение за присъствие в питейната вода на потенциално опасни за здравето вещества и микроорганизми:

Организира пробонабиране /минимална честота/ и извършва анализ на питейна вода, доставяна в цистерни /водоноски/; Организира пробонабиране и извършва анализ на водата от обществени местни водоизточници, с цел питейна употреба, при актуализиране на Аварийния план - /кладенци, чешми-немодерно водоснабдяване/; Осигурява постоянна и системна информация за качеството на питейната вода, както и на ефикасността на провежданата обработка и дезинфекция; Разработва методики за качествен анализ на питейната вода, при изследването ѝ за ОХВ. Провежда обучение на личния състав за усъвършенстване на подготовката за ОХВ.

• **Юридически лица и еднолични търговци:**

За предотвратяване на вредните последици в случаи на извънредни обстоятелства и съобразно спецификата на дейността и големината на предприятието работодателят:

1. Осигурява организация за действия по ликвидиране на опасността, оказване на първа помощ, условия за евакуация на работниците и служителите, както и контактите със службите за защита на населението и спешна медицинска помощ;
2. Определя работниците и служителите, които ще изпълняват мерките за ликвидиране на опасността, първа помощ, и евакуация на работещите, като

броят и обучението им съответстват на специфичните рискове и на големината на предприятието.

Вредно въздействие/ последствие	Функции/ задачи	Водеща/отговорна структура и участващи
Земетресения	Издирване, спасяване, евакуация, гасене на пожари, настаняване на останали без подслон, разчистване на пътища и сгради, предоставяне на храни, вода, облекла и др. стоки от първа необходимост.	Кмет община, 61 МБР, РСПБЗН, Щаб община, РУ-МВР, МБАЛ, ВиК ООД, ОПУ Пловдив,
Химично замърсяване, свързано с промишлени аварии и ПТП.	Временно извеждане на застрашени, издирване и спасяване, деконтаминация и разчистване.	Кмет община, 61 МБР, РСПБЗН, Щаб община, РУ-МВР, МБАЛ, ВиК ООД, ОПУ Пловдив,
Пандемии по хората	Овластяване на пандемията	Кмет община, РСПБЗН, Щаб община, РУ-МВР, МБАЛ,
Наводнения	Оповестяване, укрепване и надграждане на диги, евакуация на хора и животни, разсредоточаване на материални ценности,	Кмет община, 61 МБР, РСПБЗН, Щаб община, РУ-МВР, МБАЛ, ВиК ООД, ОПУ Пловдив,
Силни бури	Издирване, спасяване, разчистване след бурята.	Кмет община, 61 МБР, РСПБЗН, Щаб община, РУ-МВР, МБАЛ, ВиК ООД, ОПУ Пловдив,
Снегонавяване и обледяване	Разчистване на затрупани пътища, издирване и спасяване на нуждаещи се, възстановяване на електрозахранване и водоснабдяване, доставка на хранителни продукти и стоки от първа необходимост в труднодостъпни места	Кмет община, 61 МБР, РСПБЗН, Щаб община, РУ-МВР, МБАЛ, ВиК ООД, ОПУ Пловдив, ЕВН- КЕЦ Карлово
Радиоактивно замърсяване	Прилагане на защитни мерки	Кмет община, 61 МБР, РСПБЗН, Щаб община, РУ-МВР, МБАЛ, ВиК ООД, ОПУ Пловдив,
Свлачища	Спасяване и евакуация на застрашени хора. Разчистване и др.	Кмет община, 61 МБР, РСПБЗН, Щаб община, РУ-МВР, ВиК ООД, ОПУ Пловдив,
Горски и полски пожари	Гасене на пожарите	Кмет община, 61 МБР, РСПБЗН, Щаб община, РУ-МВР, МБАЛ, ВиК ООД, ОПУ Пловдив,
Заразни болести по	Мероприятия по овладяване	Кмет община, Щаб община,

животните	на заразните болести	РУ-МВР,
Пожар в урбанизирани територии	Гасене на пожарите	Кмет община, 61 МБР, РСПБЗН, Щаб община, РУ-МВР, МБАЛ, ВиК ООД, ОПУ Пловдив,

За изпълнение на задачите за ликвидиране на последствията от бедствия се използват силите и средствата на ЕСС посочени в **Приложение №11**.

3. Средства и ресурси, необходими за изпълнение на дейностите.

Източниците за финансиране по общинския план за защита при бедствия са републиканския бюджет и общинския бюджет съгласно чл. 61 от Закона за защита при бедствия, структурните фондове на Европейския съюз и от други международни организации.

Когато финансирането е за сметка на републиканския бюджет, финансовите средства за изпълнение на плана за защита при бедствия се осигуряват в рамките на одобрените средства за съответните министерства и ведомства и бюджетни взаимоотношения на общините с републиканския бюджет, утвърден със Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година.

Финансовото и материално-техническото осигуряване на защитата при бедствия съгласно чл. 59, ал. 1 от Закона за защита при бедствия включва:

1. текуща издръжка на силите и средствата на единната спасителна система;
2. ремонт, доставки на техника, оборудване и друго имущество, необходимо за защитата при бедствия;
3. проектиране и извършване на капитално строителство, изграждане и поддържане на системи за ранно предупреждение и оповестяване при бедствия;
4. управление на недвижими имоти и движими вещи - държавна собственост, предоставени на министерства и ведомства за защита при бедствия;
5. осъществяване на международно икономическо и научно-техническо сътрудничество в областта на защитата при бедствия;
6. социални и обслужващи дейности;
7. създаване и поддържане на кризисни запаси от материални средства и горивно-смазочни материали за осигуряване защитата на населението при бедствия;
8. предоставяне на общински имоти и движими вещи за целите на защитата;
9. други дейности, свързани с осигуряването на защита при бедствия.

Същевременно законът предвижда в случаите, когато е възникнала необходимост от предприемане на неотложни действия, след искане на юридически лица на издръжка от държавния или от общинския бюджет се предоставят безвъзмездно временно за ползване движими вещи – частна държавна собственост, със заповед на съответния министър, на ръководител на юридическо лице в министерство, на ръководител на друго ведомство или на областен управител и с договор за заем за послужване.

Разходите свързани с реакцията при бедствия могат да се финансират както чрез средства за непредвидени дейности в бюджета на общината, така и чрез

искане за финансиране до Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане (МКВП) към Министерския съвет.

МКВП може да предостави помощ за разплащане на непредвидени разходи за спасителни и неотложни аварийни работи при бедствия на включените чрез оперативните центрове сили и средства на единната спасителна система.

4. Ред за осъществяване на наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване при различни опасности.

Наблюдението, ранното предупреждение и оповестяването се основават на:

- информация и данни, предоставени от физически лица, организации и институции;
- информация и данни от системи за мониторинг на метеорологични, хидрологични, сеизмологични, химически, биологични, радиологични, ядрени, екологични и други обекти и явления;
- информация и данни, получени в централите на Националната система за спешни повиквания с единен европейски номер 112;
- хидрометеорологична прогностична информация за опасни явления от Националния институт по метеорология и хидрология,
- международен обмен на информация и данни.

Редът за ранното предупреждение и оповестяване при бедствия на органите на изпълнителната власт и населението при заплаха или възникване на бедствия се определя с "Наредбата за условията и реда за функциониране на Националната система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и населението при бедствия"

Групите за оповестяване на общинско ниво са:

- система за оповестяване на органите на изпълнителната власт (по стационарни и мобилни телефони чрез ПИН кодове);
- членове на общински щаб за изпълнение на плана за защита при бедствия;
- съставни части на Единната спасителна система на областно и общинско ниво (по линия на оперативните дежурни);
- тел.112 – Дежурен на „Общински съвет за сигурност“ – дежурен на „Областен съвет за сигурност“.

5. Реда за обявяване на „бедствено положение“, преход към по-високо ниво на управление при бедствия-от общинско към областно.

Бедствено положение е режим, който се въвежда в зоната на бедствието от определените в закона органи, свързан с прилагането на мерки за определен период от време с цел овладяване на бедствието и провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи.

Кметът на общината обявява със заповед бедствено положение за цялата или за част от територията на общината. С обявяването на бедствено положение се въвежда съответният план за защита при бедствия. Копие от заповедта за бедствено положение се изпраща незабавно на областния управител и на министъра на вътрешните работи.

Бедствено положение се обявява, при условие че се случва, случило се е или има опасност да се случи бедствие, свързано със:

1. загуба на човешки живот, и/или
2. увреждане на здравето на хората, и/или
3. значителни вреди на имуществото и/или икономиката, и/или
4. значителни последици за околната среда, свързани със замърсяване на почвата, водата или въздуха с химически, биологически или радиоактивни вещества и материали или с унищожаването на биологични видове.

Териториалните структури и звена на органите на изпълнителната власт, физически и юридически лица с отговорности по изпълнението на общинския план за защита при бедствия изпълняват своите функции и задължения, като координацията и управлението на силите и средствата на ЕСС на общинско ниво се осъществява от кмета на общината и общинският щаб за изпълнение на общинския план за защита при бедствия.

Когато мащабът на бедствието надхвърля възможностите за справяне с наличните сили и средства на ЕСС на общинско ниво и са необходими допълнителни ресурси, съответният кмет на засегнатата община може да поиска от Областния управител помощ и обявяване на „бедствено положение“ чрез Оперативния център на РСРБЗН-МВР. При въвеждане на областния план за защита при бедствия управлението преминава на областно ниво.

Общинският щаб за изпълнение на общинския план за защита при бедствия в засегнатите територии продължава да изпълняват своите функции и задължения, като координацията и управлението на силите и средствата на ЕСС се осъществява на областно ниво от съответния областен управител и щабът за изпълнение на областния план за защита при бедствия.

Раздел VI

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И ПОДПОМАГАНЕ

1. Цел на раздела – да се определят мерките, включително ролите, отговорностите, структурите и дейностите, които могат да бъдат изпълнени в помощ на общността за възстановяване от бедствия.

2. Основни компоненти.

2.1. Оценки на първоначалните нужди и щетите:

- подслоняване/ настаняване;
- състояние на общността – включващо както степента на персоналните загуби на собственост, така и нивото на прекъсване на социалните функции;
- инфраструктура – услуги като електричество, вода, транспорт и др.
- здравеопазване;
- поражения за икономиката – прекъсване на нормалната стопанска дейност;
- околна среда – оценка на безопасността и статуса.

Оценката се извършва на база събраната информация от ръководителя на операциите в процеса на реагирането, ОЦ на РСРБЗН, членовете на щаба за изпълнение на общинския план за защита при бедствия, проверени сигнали от населението на ЕЕНСП 112, комисии за оценка на щетите и др.

Организирането и координирането на дейността се осъществява от кмета на общината, подпомаган от група от представители на общинско администрация, РСРБЗН-Карлово, РУМВР-Карлово.

2.2. Организация на дейностите по възстановяване и подпомагане.

Съгласно чл. 55 от ЗЗБ подпомагането и възстановяването при бедствие включва предоставянето на неотложна и възстановителна помощ на пострадалите (засегнатите) лица и извършване на неотложни възстановителни работи след бедствие.

Неотложната помощ се организира, осигурява и предоставя от кметовете на общините и включва: изхранване и временно настаняване на пострадалите (засегнатите) лица и животни; раздаване на облекло и битово имущество на пострадалите (засегнатите) лица.

Определянето на места за настаняване на пострадалите (засегнатите) лица и неотложната помощ се извършва съгласно общинските планове за защита при бедствия.

При необходимост и по заявките/искания на кметовете на общини чрез областния управител се предоставят фургони за живеене, сглобяеми къщи или палатки от централните и териториалните органи на изпълнителната власт, юридически и физически лица.

Възстановителната помощ се предоставя на физически лица при необходимост от основен ремонт на жилищата им, засегнати от бедствие, ако лицата отговарят на критерии, определени в правилника по чл. 54, ал. 6 от ЗЗБ, наличието на които се установява въз основа на анкета, извършена от органите на Агенцията за социално подпомагане. Възстановителната помощ се предоставя при условия и по ред, определени с правилника по чл. 54, ал. 6 от ЗЗБ, и не може да превишава стойността на данъчната оценка на жилището.

Възстановителната помощ се предоставя за:

- частичното възстановяване и/или частичната замяна на конструктивни елементи на строежа, както и за строително-монтажни работи, с които първоначално изпълнени, но увредени конструкции и конструктивни елементи, се заменят с други видове или се извършват нови видове работи, с които се възстановява експлоатационната им годност, след издаване на разрешение за строеж;

- премахване на строежи, за които е издадена заповед от кмета на общината съгласно чл. 195, ал. 6 ЗУТ, които поради природно явление с геоложки или хидрометеорологичен произход са станали опасни за здравето и живота на гражданите, негодни са за използване, застрашени са от самосрутване и не могат да се поправят или заздравят.

Предоставянето на възстановителна помощ на пострадали (засегнати) от бедствието лица се организира от кметовете на общини в съответствие с изискването на ЗЗБ и общинските планове за защита при бедствия.

Неотложните възстановителни работи след бедствие за обектите, общинска собственост, се организират от кмета на общината, съгласно общинският планове за защита при бедствия, а за обектите, държавна собственост – от областния управител и териториалните структури на министерства и ведомства.

Щабът за изпълнение на областния план за защита при бедствия на база направената оценка на щетите от групата по т. 2.1 от раздела предлага решения за възстановяване на жизнено важни услуги за населението.

Приемането и обобщаването на заявките/исканията от кмета на общината за външно подпомагане по реагирането и възстановяването се координират от директора на дирекция „Обща администрация“ в общинската администрация, подпомаган от група от служители на общинската администрация, Дирекция „Социално подпомагане“ и БЧК.

Заявките се приемат чрез деловодството на общинска администрация;
 Организирането и съхранението на дарения и помощи се извършва от общинския щаб и областната структура на БЧК. Разпределението, раздаването и отчитане на дарения и помощи се организира и ръководи от заместник председател на общинския съвет за защита при бедствия, подпомаган от работна група.

2.3. Функции и отговорности при възстановяване и подпомагане

Функции/задачи	Отговорни структури
Настаняване на население, останало без подслон в резервен сграден фонд	Кмет на община
Осигуряване на палатки, фургони и сглобяеми къщи за останалите без подслон.	кмет на община, общински щаб, БЧК, областен управител
Осигуряване на сграден фонд за държавни структури, включително за щабове за изпълнение на съответния план за защита при бедствия.	кмет на община, общински щаб, областен управител
Осигуряване на продукти от първа необходимост, лекарства и осигуряване на питейна вода	кмет на община, общински щаб, БЧК, областен управител
Осигуряване на резервно водоснабдяване.	кмет на община, общински щаб, областен управител, ВиК ООД
Отстраняване на аварии по преноса и снабдяването с ел. енергия, природен газ и горива.	кмет на община, общински щаб, областен управител, ЕВН – КЕЦ - Карлово
Отстраняване на аварии по комунално-битовите мрежи.	кмет на община, общински щаб,
Определяне степента на разрушения на сградите и съоръженията и укрепване или разрушаване на повредени сгради	кмет на община, общински щаб, областен управител
Възстановяване на разрушени ж.п. линии	кмет на община, общински щаб, областен управител, НКЖИ
Възстановяване на пътна инфраструктура	кмет на община, общински щаб, областен управител, ОПУ,

Разчистване на пътища и извличане на аварирали техника.	кмет на община, общински щаб, РУ-МВР, РСПБЗН – Карлово, ОПУ, областен управител
Временно възстановяване на повредени мостове.	кмет на община, общински щаб, 61 мбр, РУ-МВР, РСПБЗН – Карлово, ОПУ, областен управител
Раздаване на помощи на пострадалото население.	кмет на община, общински щаб, РУ-МВР, областен управител, БЧК, ДСП
Оказване на психологична помощ и психосоциална подкрепа на пострадалите и на спасителните екипи.	кмет на община, общински щаб, РУ-МВР, областен управител, БЧК, ДСП, МБАЛ

2.4. Финансово осигуряване.

- бюджетите на министерствата и ведомствата;
- общинските бюджети;
- търговските дружества и едноличните търговци - за обектите им;
- структурните фондове на Европейския съюз.

Раздел VII. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

1. Цел и основни компоненти на раздел „Мониторинг и оценка“.

1.1. **Цел** - да осигури основа за наблюдение и оценка на ОПЗБ и дейностите по неговото изпълнение.

1.2. Основни компоненти на раздела:

1.2.1. Принципи и критерии за мониторинг и оценка на ОПЗБ; Мониторингът и оценката са стандартни части от всички ефективни политики или процеси за управление на риска. Същите осигуряват „обратна връзка“ в рамките на тези процеси, позволяващи сравнение между действителните и желаните състояния. Това дава възможност за текущ анализ, с цел подобряване на резултатите и усъвършенстване на решенията и изпълняване на процесите.

Оценката може да се извърши по време на прегледа на плана, също така може да се извърши в ключови етапи като средство за оценка на напредъка към целта. Като добра практика е извършването на периодичен преглед не само на напредъка, но също така и на актуалността и приложимостта на всеки един раздел от ОПЗБ.

1.2.2. Процеса за мониторинг и оценка на ОПЗБ за изпълнението на функциите, дейностите и задачите, възложени с него.

При оценяването дали ОПЗБ е адекватен, следва да се преценява дали същият:

- е точен;
- е практически приложим;
- обхваща всички необходими функции;

➤ осигурява необходимата координация между организациите и институциите включени в ОПЗБ.

Точността се оценява чрез проверка дали:

- съществуват съответстващи, пълни и актуални приложения в ОПЗБ;
- връзките към организациите и определените функции и ресурси са пълни и актуални;
- структурирането на частите на ЕСС и щаба за изпълнение на ОПЗБ съответстват на тяхното описание в ОПЗБ.

Практическата приложимост се оценява като се вземе предвид дали:

- местните власти и партньорски организации включени в ПЗБ са в състояние да осъществят определените им функции, описани в плана;
- организациите представени в ОСНРБ и съставните части на ЕСС на местно ниво разполагат с необходимите ресурси, за да бъдат в състояние да изпълняват техните функции описани в ОПЗБ.

Обхватът се оценява чрез:

- проверка за наличието на опасности, които не са разгледани в ОПЗБ;
- разглеждане на механизмите за въздействие чрез превенция, готовност, реагиране и възстановяване по отношение на разгледаните рискове;
- оценка на адекватността на съществуващите връзки между ОПЗБ и плановите на участващите организации и институции.

Координацията се оценява като се вземе предвид дали:

- ролите и отговорностите са ясно дефинирани;
- описанието на това как институциите ще работят заедно в случай на бедствие е недвусмислено;
- функциите в ОПЗБ са ясно описани;
- целите и задачите на ОПЗБ са в съответствие с целите и задачите на НСНРБ;
- заложените мерки в ОПЗБ са в съответствие с тези в Националния план за защита при бедствия.

1.2.3. Процес за актуализация и преразглеждане на ОПЗБ, включително за поддържане на актуални процедури и списъци с ресурси.

Актуализация и преразглеждане на плана се извършва по реда описан в т. 6 от Раздел I.

Актуализации на плана задължително се правят при организационни промени или промени в процедурите, както и при други събития, които оказват въздействие по изпълнението на плана и процедурите. ОПЗБ може да се преразглежда по всяко време от ОСНРБ, като може да бъде изменен, допълнен, отменен или заменен по реда на Закона за защита при бедствия.

За поддържане актуалността на ОПЗБ, включително и на списъците на ресурсите, периодичността за преразглеждане и актуализиране на плана и начина за осъществяване на координацията, отговаря Главен експерт „Управление при кризи“

ПЛАН ПРОГРАМА ЗА РЕАГИРАНЕ

Мерки и Задачи по защита на населението при Бедствия.

Те са насочени към предотвратяване или намаляване влиянието на вредните фактори и могат да се разделят на три основни групи:

Първата група обхваща подготовката за действие при различни по характер и мащаби бедствия. В тясно осигуряване на спасителните работи;

➤ подготовката на ръководните кадри (кметовете на населени места, директорите на дирекции и останалите експерти имащи отношение към защита на населението при бедствия) силите и средствата участващи в СНАВР;

➤ обучение със заложили проблеми на планиране и ресурси за поведение на населението при земетресение.

Втората група задачи се изпълняват при обявяване на бедствено положение на територията на цялата община или на отделни райони пострадали от земетресението;

Трета група задачи се отнася до организацията и управлението на аварийни работи.

Дейностите по защита на населението се изпълняват от звена, служби и други оперативни структури, съгласно чл. 20 от Закона за защита при бедствия. Същите са съставни части на единната спасителна система.

Съществуват редица програми и наредби, които определят дейностите на държавните органи за защита на населението.

1. Приоритетни задачи при спасителните работи:

А. Гасене на пожари:

Осъществява се от дежурните екипи на РСПБЗН и обектовете противопожарни служби, впоследствие се привличат екипи от съседни общини и от модул от 61 мбр..

Основните усилия се съсредоточават за:

- локализиране на аварии в предприятия работещи с промишлени отровни вещества;

- гасене на пожари в сгради с масово пребиваване на хора;

- потушаване на пожари в жилищни и обществени сгради.

За осигуряване на вода се привличат коли от общински и частни фирми, водоноски от Въоръжените сили, резервоарите с вода във фирмите, градските шадравани и от реките.

Важно значение за гасенето на пожарите има разчистването на маршрутите за движение и подходите към огнищата на горене.

Б. Разкриване и спасяване на затрупани хора:

Осъществява се от:

➤ Спасителни екипи на 61 мбр, РСПБЗН“;

➤ Доброволно формирование „Васил Левски“ – Община Карлово.

В последствие усилията могат да нараснат с придадени сили и средства от съседни незасегнати общини от Пловдивска област .

В. Оказване на Първа медицинска помощ:

Осъществява се от:

➤ Дежурни екипи за спешна медицинска помощ;

➤ Евакуацията на пострадали се осъществява в МБАЛ „Д-р Киро Попов“

Г. Доставка на вода и продоволствие:

Вода се доставя с водоноски във всяко населено място, като предварително са определени пунктове за раздаване на вода и предмети от първа необходимост.

Д. Настаняване на останалото без подслон население:

Евакуацията на останалото без подслон население се осъществява в сгради /след оглед – почивни станции, туристически хижи и др. незасегнати от земетресението/.

След разрешение на Министъра на отбраната се осигуряват палатки от военните формирования. Не настаненото население, може да се евакуира и в съседни незасегнати общини по решение на Областния управител.

Е. Защита на животните и растенията:

За защита на животните и растенията се провеждат следните мероприятия:

- спасителни и сортировъчно-оздравителни ветеринарни дейности и лечение на животни с травми;
- организира се клане на животни по необходимост и преработка и съхранение на продукцията от тях;
- умрелите животни се предават на екарисаж или се загробват. Загробват се и отпадъците от животински произход;
- осигурява се доставка на незамърсени фуражи за изхранване и чиста вода за водопой;
- осигуряват се необходимите лекарства, ваксини и дезинфекционни средства;
- установява се непрекъснато епизодично наблюдение на животните, възстановяват се производствено - технологичните процеси във фермите;
- провеждат се възстановителни работи в складовете за растителна продукция

Ветеринарно-медицинската служба осъществява контрол по епизоодичната обстановка, оказва ветеринарна помощ и организира клането по необходимост.

Ж. Събиране и охрана на материалните ценности:

Събирането на материалните ценности се осъществява със силите на съответните ведомства и обекти. При невъзможност за съхранение същите се евакуират от обекта или от населеното място.

Охраната се осъществява със силите на МВР и звено за „Самоохрана“ към община Карлово.

3. Отцепване и охрана:

Осъществява се от силите на МВР и звено за „Самоохрана“ към община Карлово, като основните усилия се насочват към осигуряване на пропускателен режим към засегнатите райони.

2. Провеждане на неотложни аварийно-възстановителни работи

Неотложните аварийно-възстановителни работи се провеждат успоредно със спасителните работи и включват:

А. Възстановяване на улиците и пътищата:

Извършва се с цел въвеждане на формиранията в зоните на разрушения, подаване на медикаменти, вода и продоволствие и евакуация на пострадалите.

Възстановяването на пътищата включва:

- ремонт и временно възстановяване на участъци от пътното платно (направа на обходи);
- разчистване на пътищата от завали, наноси и натрупвания;
- изграждане на прелези през жп. линиите;
- подсилване и временно възстановяване на повредени мостове.

Б. Устройване на проходи:

- осъществява се по основните пътни артерии с цел осигуряване придвижването на необходимата техника и евакуиране на пострадалите;
- устройване на странични проходи с ширина 3 - 3,5 метра за приближаване на машините до обектите за работа. Същите са за едностранно движение с площадки за разминаване на 200 - 250 метра;
- изключване на разрушени участъци от мрежите на водоснабдяване и електроснабдяване;
- г) работи по предотвратяване на взривове и възникване на пожари при разрушени технологични тръбопроводи на промишлените обекти;
- д) работи по електро - мрежите;

В. Осигуряване на електроподаване

На основата на запазените електромрежа и съоръжения електроподаването се осъществява чрез:

- осигуряване електроподаване на подстанциите;
- подаване захранване на трафопостовите;
- възстановяване на най-малко пострадалите електропроводи и съоръжения;
- устройване на временни трафопостове и въздушни линии;
- подаване на напрежение от съседни общини;
- използване на електроагрегати за конкретни обекти (болници; водоснабдяване; пекарни; АТЦ и други)

Г. Осигуряване на водоподаване

- от запазени водопроводни системи;
- от автономни източници;
- чрез подвижни средства – цистерни и водоноски до пунктовете за снабдяване на населението и други важни обекти – детски и здравни заведения;
- чрез запазената търговска мрежа.

Вода за технически нужди се доставя от естествените водоеми.

Д. Укрепване или разрушаване на пропукани стени

Инженерните мероприятия при неотложните аварийно-възстановителни работи имат за цел осигуряване ефективно провеждане на някои спешни работи, за да се предотвратят вторични последствия от земетресението. Те се свеждат до:

- ликвидиране опасността от нови срутвания;
- разчленяване на разрушените конструкции и отстраняването им;

➤ временно укрепване на конструкции със сериозни повреди с оглед предотвратяване на по-нататъшното им разрушаване и създаване на безопасни условия за работа;

➤ събаряне на разрушени и непригодни за възстановяване сгради и съоръжения.

За провеждането им се извършва предварително обследване на пострадалите сгради и съоръжения от технически експертни комисии, назначени от ведомствата (обектите) и от общинската администрация.

ПЛАН **ОРГАНИЗАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ НА ДЕЙСТВИЯТА ПРИ** **ВЪЗНИКВАНЕ НА БЕДСТВИЯ**

1. Ред за оповестяване на населението и органите на изпълнителната власт при бедствия

За осигуряване оповестяването на територията на общината са изградени следните системи

➤ Проводна връзка – за оповестяване с проводна връзка се използва постоянно действащата АТЦ. Изградени са телефонни свръзки от Общ.СС. до населените места на общината и областта.

➤ Мобилна – между органите за управление.

➤ Местни кабелни телевизии и радиопредаватели – за оповестяване на местното население.

За оповестяване на:

А.Органите за управление:

➤ Кмета на общината се оповестява от оперативния дежурен на Общ.СС (при неговото отсъствие се оповестява негов заместник);

➤ Кметовете /кметски наместници/ на населени места се оповестяват от оперативния дежурен на Общ.СС.

Б.Щаба за координиране:

➤ Членовете на общинския щаб за координация при възникване на бедствие в общината се оповестяват от оперативния дежурен на Общ.СС по заповед /разпореждане/ на кмета на общината.

➤ Членовете на кметските щабове за координация се оповестяват по заповед /разпореждане/ на кмета на населеното място или от дежурните по кметства /където има такива/.

➤ Членовете на обектовите щабове за координация се оповестяват по заповед /разпореждане/ на управителя /собственика/ от дежурните по обекти /където има такива/ или от охраната.

В работно време оповестяването завършва до Ч+20 мин. в извън работно време до Ч+40 мин.

В.Силите за реагиране:

➤ Оповестяването на териториалните общински сили за реагиране се извършва от дежурния на Общ.СС и от дежурния по обект /охраната/ за обектовете;

➤ По решение на кмета на общината се оповестяват със заповед на съответното длъжностно лице и силите, които се привличат за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи.

Г.Населението;

Оповестяването на населението от засегнатите населени места в общината се извършва по ефира на радио или телевизия „Щерев“ ТВ.

2.Кризисен щаб за координация

Съгласно чл. 65 от Закона за защита при бедствия със заповед на кмета на общината е определен Кризисен щаб /КЩ/ за координиране на спасителните и неотложни аварийно-възстановителни работи /СНАВР/. В заповедта са определени основните задължения на щаба:

➤ създава необходимата организация и готовност за извършване на спасителни и аварийни дейности при възникнали бедствия, аварии и катастрофи на територията на Общината, като определя задачите и задълженията на органи, организации, поделения и длъжностни лица ;

➤ прави необходимия анализ на риска и взема необходимите мерки за предотвратяване на последиците;

➤ организира и ръководи спасителните и аварийни дейности.

Кризисния щаб осъществява управлението на СНАВР от предварително оборудвано работно място зала /стая № 305/ на общината или от оборудван изнесен пункт за управление /ПУ/. При необходимост може да бъде изграден и подвижен ПУ при бедствие или да бъде изпратена оперативна група за непосредствено ръководство на СНАВР. Това се налага от обширния териториален обхват на бедствието, големите разрушения и щети, които могат да се получат при него и от необходимостта за непосредствено ръководство на СНАВР в участъците или обектите за работа, както и за своевременно подаване на информация до обектите за работа и до висшестоящите органи.

3.Оповестяване и привеждане в готовност щабове за координация.

3.1.Поддържане в готовност

Постоянната готовност е състояние, при което длъжностните лица от Щаба за координация при бедствия на общинско ниво, изпълняват ежедневната си дейност и имат готовност в кратки срокове да преминат към изпълнението на задачи по организиране и ръководство на спасителните и неотложни аварийно-възстановителни работи.

За поддържането на постоянна готовност, членовете на щаба са длъжни:

1.Да познават задълженията си и да имат разработени справочни и работни документи.

2.Да осигурят своевременното си оповестяване, като при промяна на домашен адрес, личен и служебен телефон незабавно съобщят за това на дежурните в ОбщСС.

3.Да знаят в какъв срок и къде да се явят при получаването на сигнал за привеждането на щаба в готовност.

3.2.Привеждане в готовност:

Право да привежда в готовност Общинския щаб има Кмета на общината със своя заповед. Оповестяването се извършва чрез дежурните при Общински съвет по сигурността и управление при кризи. За привеждането в готовност на Щабовете на кметовете на общини, Областния управител може да издаде заповед за обявяване на бедствено положение на територията на областта или на част от нея, в която заповед да приведе в готовност част или всички щабове на Кметовете на общини.

Силите и средствата, включени в плана за защита на общината и Външните аварийни планове за провеждане на СНАВР на общината се привеждат в готовност по разпореждане на Кмета на общината и се извършва чрез дежурните при ОбщСС и/или чрез дежурните в ОКИЦ;

Силите и средствата на основните части на Единната спасителна система се привеждат в готовност чрез ОКИЦ, след получен сигнал за бедствие.

4. Взаимодействие между органите на изпълнителната власт

Общинските звена и длъжностни лица имащи отношение при „Бедствия“ на територията на община Карлово са както следва:

- Дирекция „Обща администрация“;
- Дирекция „Специализирана администрация“;
- Звено „Инспекторат“;
- Звено „Общинска самоохрана“;
- Доброволно формирование „Васил Левски“;

Кризисният щаб (КЩ) се привежда в готовност до 20 мин. от подаването на сигнал "Бедствие" в работно време и 60 мин. от подаване на сигнала в извън работно време. Членовете на КЩ заемат работните си места в дежурната стая № 305 на общината, осигурени с пособия и справочни материали. Кмета на общината (секретаря) проверява наличието на членовете на КЩ, след което ги запознава със създадалата се обстановка.

За добиване на точна и вярна информация и за непосредствено ръководство на СНАВР в района на бедствието се изпраща оперативна група в състав:

1. Зам. кмет на община Карлово
2. Главен експерт „Управление при кризи“
3. Директор звено „Инспекторат“
4. Представител на РУ „Полиция“
5. Представител на „РСПБЗН“
6. Представител на МБАЛ
7. Други специалисти по решение на Кмета на общината.

Задача на групата е в най-кратки срокове да предостави информация за степента и характера на разрушенията в района, обема на инженерните работи, местонахождението на затрупаните хора, наличие на вторични поразяващи фактори, състояние на водоизточниците, маршрути за движение.

Дежурния по Общ.СС изисква от БТК изграждане на преките канали за свързка с дежурния по Обл.СС - Пловдив.

При разрушително бедствие Кмета на общината обявява със заповед „Бедствено положение“. Копие от заповедта се изпраща незабавно на Областния

управител. Отправя се искане за допълнителни сили и средства чрез ОКИЦ. Кметът на общината, когато осъществява ръководство и координация на СНАВР изпраща на Областния управител писмена информация за тяхното протичане.

Членовете на КЩ след получаване на указанията и задачите за изпълнение от Кмета на общината, всеки в рамките на своята компетентност и законосъобразност привеждат в готовност своите сили и им поставят конкретни задачи според създадената обстановка за провеждане на СНАВР в района на бедствието.

Взаимодействието между областните, общинските и обективите сили и формирания се организира от Кмета или Зам. кмета на общината чрез ОКИЦ, като се уточнява: редът за изнасяне; разполагане в района и подхода към мястото за намеса; участъците и режима на работа; реда за преминаване през отделните КПП; видовете осигуряване. Съгласно чл. 65, ал. 2, т. 7 от Закона за защита при бедствия кмета на общината може да поиска координацията на СНАВР да се извършва от областния управител.

При силни бедствие спасителните работи започват незабавно чрез оказване на помощ и взаимопомощ на оцелели и леко пострадали граждани.

Спасителните и неотложни аварийно-възстановителни работи се извършват с цел:

- Спасяване на хората и оказване на помощ на пострадалите;
- Отстраняване на аварии и повреди, създаващи опасност за провеждането на спасителните работи, локализиране и ограничаване на последствията.
- Създаване на условия за извършване на възстановителни работи и нормализиране на живота на засегнатите райони.

Спасителните работи започват от местата, където животът на затрупаните и пострадалите е застрашен от вторични поразяващи фактори, като: горящи сгради, нестабилни полуразрушени сгради, сгради застрашени от наводнение и от др. опасности.

Ресурсно осигуряване на мероприятията за защита на населението

Целта на финансовото осигуряване е да осигури своевременно и напълно органите и силите на общината със специална техника, продоволствие, специални прибори, свързочни средства, ГСМ, медико-санитарно имущество, инженерно имущество, дегазиращи и дезактивирещи вещества и други материали за срочно и ефективно провеждане на спасителните дейности.

Осигуряването на мирновременната дейност на щаба става с изпълнението на следните задачи:

- Попълване формиранията в общината с материално-технически средства, както и създаване на необходимите запаси от такива;
- Осигуряване на учебно материална база за подготовка на формиранията и населението;
- Създаване на временни подкрепителни пунктове със силите на общински фирми и БЧК;

➤ **Общи изводи и препоръки:**

Изводи:

1. В община Карлово е възможно проявлението на различни бедствия, аварии и катастрофи. Тяхното проявление ще доведе до сериозни затруднения в нормалната работа на инфраструктурата, ще се нарушат жизненоважни системи за управление, както и нормалното функциониране на националното стопанство.

2. Доказана е нуждата от подобряване и оптимизиране на организацията за защита на населението при бедствия аварии и катастрофи.

Д-Р ЕМИЛ КАБАИВАНОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА КАРЛОВО